

Kulturhusenes virke og betydning

**Kvalitativ undersøgelse af
kulturhusområdet i København**

September 2024

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Indhold

Introduktion og resumé	s. 3
Kapitel 1: Kulturhusenes betydning	s. 10
Kapitel 2: Kulturhusenes indhold	s. 16
Kapitel 3: Kulturhusenes fundament	s. 27
Bilag	s. 35
1. Beskrivelse af syv funktioner i kulturhusene	
2. Karakteristik af de 5 casekulturhuse	
3. Metode og datagrundlag	
4. Litteratur	

Kulturhusenes virke og betydning er udarbejdet af Biblioteks- og Kulturudvikling, Analyse og Udvikling, Kultur- og Fritidsforvaltningen

September 2024

Læsevejledning

Rapporten er inddelt i tre kapitler, der afspejler tre niveauer i kulturhusenes virke og betydning:

Kapitel 1: Kulturhusenes betydning

Belyser kulturhusenes værdi som institution og deres personlige betydning for deltagerne.

Kapitel 2: Kulturhusenes indhold

Belyser kulturhusenes mangfoldige tilbud af aktiviteter, fællesskaber og deltagelsesformer.

Kapitel 3: Kulturhusenes fundament

Belyser kulturhusenes organisering og økonomiske vilkår, medarbejdernes rolle og de fysiske faciliteter.

Introduktion og resumé

Introduktion

Baggrund og formål

Med *Kultur- og Fritidspolitikken 2023-2026* har Kultur- og Fritidsudvalget i Københavns Kommune sat fokus på byens kulturhuse. Ambitionen er, at kulturhusene skal "fungere som samlingspunkter i de enkelte bydele", bidrage til at "sikre et rigt kultur- og fritidsliv i hele byen" og "understøtte det kulturelle kredsløb blandt byens vækstlag" i København.

Der er behov for mere systematisk viden om, *hvordan* kulturhusene fungerer og skaber værdi fra et borgerperspektiv. I dag er der stor variation i kulturhusenes organisering, kulturelle profil og tilbud til borgerne, hvilket til dels skyldes husenes forskellige historik¹. Formålet med denne undersøgelse er derfor at forstå, hvordan kulturhusene fungerer, og hvad de betyder for københavnerne.

Rapporten undersøger fem kulturhuse i København. På den baggrund giver rapporten et bud på, hvordan vi kan forstå kulturhusenes værdi og betydning for borgerne. På et mere konkret plan dykker rapporten ned i kulturhusenes *indhold* – de mange forskellige aktiviteter og måder at deltage på, der findes i husene. Indholdet kobles med *fundamentet* for kulturhusenes virke – deres organisering, fysiske rammer og medarbejdernes rolle.

Håbet er, at undersøgelsens indsigter kan bidrage til en nuanceret samtale om, hvor kulturhusene skal bevæge sig hen – og dermed danne grundlag for strategisk udvikling af området og et mere sammenhængende kulturtilbud på tværs af Københavns Kommune.

Rapporten undersøger:

- Hvilken rolle spiller kulturhuse for kulturlivet i København?
- Hvad betyder kulturhusene for københavnerne?
- Hvordan bruges og opleves kulturhusene af deltagerne?
- Hvad betyder forskellige organisatoriske og fysiske rammer for aktiviteter og deltagelsesformer i husene?

¹ Kortlægning af kulturhuse i Københavns Kommune (2022)

Introduktion

Om Københavns kulturhuse

Københavns kulturhuse er en del af et større landskab af kulturinstitutioner i hovedstaden. Kulturhusbegrebet er en åben og løst defineret betegnelse, som dækker over både offentlige, foreningsdrevne og private initiativer.

Fælles for kulturhusene er, at de stiller rammer og faciliteter til rådighed for borgernes initiativer, kulturelle aktiviteter og fællesskaber. Der er ikke specifik lovgivning på området, men de kommunale kulturhuse er reguleret af tolkninger af kommunalfuldmagten.

Kommunalfuldmagten

Kommunalfuldmagtsreglerne er baseret på uskrevne retsgrundsætninger, der giver kommunerne mulighed for at varetage opgaver og foretage visse økonomiske dispositioner af økonomisk karakter uden lovhjælp (KL, 2024).

Kommunale og selvejende kulturhuse

I København er der 31 kommunale kulturhuse, samt en række selvejende huse, hvoraf nogle modtager kommunalt tilskud.¹ Undersøgelsen omhandler begge slags kulturhuse.

De kommunale kulturhuse udgøres af en blanding af tidligere selvejende institutioner, der er opstået decentralt siden 1950'erne og huse, der senere er etableret i kommunalt regi. Husene er forankret i Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvor drift og udvikling af kulturhusene både varetages af husene selv og af afdelinger andre steder i forvaltningen.

De selvejende kulturhuse drives af foreninger med medlemmer og en bestyrelse. Hvis det selvejende kulturhus modtager tilskud fra Københavns Kommune, skal de leve op til de samme regler som kommunale kulturhuse i flere henseender. I København kan f.eks. nævnes Karens Minde Kulturhus og Christianshavns Beboerhus.

¹ Kortlægning af kulturhuse i Københavns Kommune (2022). OBS: Antallet af kommunalt ejede kulturhuse ændrer sig løbende. Tallet 31 er aktuelt i maj 2024.

² Københavnernes kultur- og fritidsvaner (2023)

En definition

“Et kulturhus er, generelt set, en særlig type af kulturinstitution, der ofte kombinerer kunst og kreative aktiviteter (med rum og tekniske faciliteter til udstillinger, prøver, forestillinger, værksteder) med et fokus på mangfoldighed (en variation af aktiviteter, brugere og brugergrupper). Kulturhuse tilbyder åbne og fleksible rum og kombinerer kulturelle og sociale aktiviteter såvel som professionelle og amatør-aktiviteter. De lægger stor vægt på borgernes engagement, på at involvere frivillige og på at være åbne for bottom-up initiativer. De har ofte et relativt lille budget (finansieret af offentlige og evt. private midler samt egenindtægter) og er normalt tæt knyttet til deres lokalsamfund.”

RECCORD (2017)

Hver tredje københavner (34 %) har besøgt et kulturhus inden for det seneste år²

Introduktion Tilgang og metode

For at opnå den ønskede viden om kulturhusene er undersøgelsen gennemført som et casestudie af fem udvalgte kulturhuse.

Casestudiet som metode

Et casestudie er en kvalitativ undersøgelse af et afgrænset område med det formål at opnå dybdegående viden om et felt. Casestudiet er valgt som metode, da det giver mulighed for at få et helhedsorienteret perspektiv på udvalgte kulturhuse og identificere mønstre på tværs.

Undersøgelsen har haft en eksplorativ tilgang til at udforske kulturhusenes virke og betydning gennem kvalitativ dataindsamling. Analysen bygger på et solidt datagrundlag fra at være tilstede og observere i husene, deltage i aktiviteter og udføre interview med deltagere, medarbejdere og andre aktører. Det har givet indblik i en kompleks dagligdag med øje for både konteksten og de konkrete aktiviteter i kulturhusene.

Se et samlet overblik over datagrundlaget til højre og læs mere om metode i Bilag 3.

De fem udvalgte kulturhuse

Dataindsamlingen er foretaget fra oktober 2023 til og med januar 2024 i fem kulturhuse:

- Kulturhuset Islands Brygge
- Børnekulturhus Ama'r
- BIBLIOTEKET på Rentemestervej
- KraftWerket
- Karens Minde Kulturhus (*selvejende*)

De fem huse er strategisk udvalgt for at opnå indsigt i forskellige typer huse. Udvælgelsen tager højde for husenes geografiske placering, størrelse, organisering, samarbejdsformer og drift (udvælgelseskriterierne uddybes i Bilag 3).

Casestudiet har fokus på at forstå udvalgte huse i dybden. For at sikre, at undersøgelsens indsigter også vækker genklang og har relevans for det bredere landskab af kulturhuse i København, er der afholdt en workshop for en udvidet kreds af kulturhusledere i Københavns Kommune med henblik på at kvalificere analysens resultater.

Datagrundlag

På tværs af de fem huse er der udført:

Deltagerobservation til
55 aktiviteter

Uformelle samtaler med min.
76 deltagere (inkl. frivillige)

13 dybdeinterviews med
deltagere i kulturhusene

4 fokusgruppeinterviews med
faste aktører og frivillige

6 interviews med faste
samarbejdspartnere og
frivillige

5 lederinterviews inkl.
rundvisninger

15 medarbejderinterviews

Se Bilag 3 for en fuld oversigt over datamaterialet

Resumé

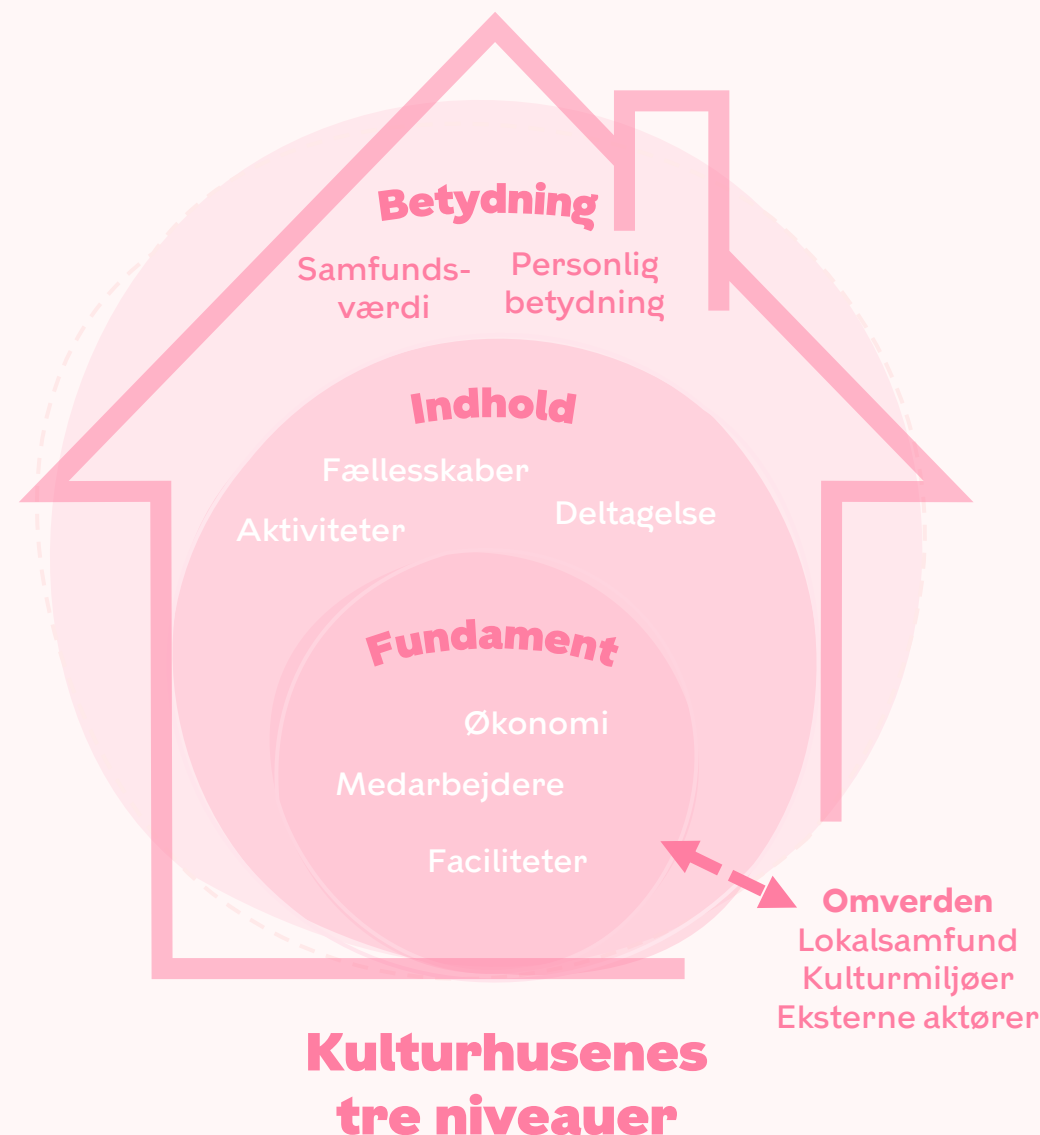
Kulturhusenes betydning skabes i deres fundament og indhold

Kulturhusene er vidt forskellige, men deler den grundpræmis, at de stiller rammer, værtskab og vejledning til rådighed for forskellige deltagere og kulturaktiviteter.

Analysen beskriver kulturhusenes virke i tre niveauer, som er indbyrdes forbundne:

- 1) **Fundament:** Kulturhusene har tre grundsten, som udgør fundamentet for, at kulturen og deltagelsen kan udspille sig: økonomi, medarbejdere og faciliteter. Dette er grundlaget for kulturhusenes indhold.
- 2) **Indhold:** Kulturhusenes indhold udgøres af en bred vifte af aktiviteter, fællesskaber og deltagelsesformer. Indholdet er grundlaget for kulturhusenes betydning.
- 3) **Betydning:** Kulturhusene har stor betydning for de borgere, der kommer der. De fremhæver, at kulturhusene har stor værdi som et frirum, der tilbyder et socialt og kulturelt samlingspunkt og et mulighedsrum for borgernes initiativer.

Rapportens kapitler udfolder de tre niveauer hver for sig.

Resumé

Hovedindsigter

Her opsummeres hovedindsigterne fra hvert kapitel. Indsigterne er baseret på en analyse af det samlede datamateriale fra de fem kulturhuse, som indgår i undersøgelsen.

Kapitel 1

Kulturhusenes betydning

- Kulturhusene har stor betydning for dem, der kommer der, og for kulturlivet i København.
- Deltagerne omtaler kulturhusene som et tilgængeligt og demokratisk *frirum*, der har en særlig værdi, fordi det i mindre grad er præget af effektivitet, konkurrence og kommercielle vilkår.
- Frirummet understøtter den betydning, kulturhusene har for borgerne som et *mulighedsrum* for deres initiativer og som et *samlingspunkt* for Københavns lokalsamfund og kulturmiljøer.
- Kulturhusenes oplevelser og fællesskaber har også stor personlig betydning for deltagerne – den kan inddeles i fire dimensioner, som vægtes forskelligt i mødet med forskellige kulturhuse og oplevelser: emotionel, intellektuel, social og kreativ betydning.

Kapitel 2

Kulturhusenes indhold

- Der er mange muligheder i kulturhusene, men der er behov for at synliggøre kulturhusene og deres forskellige tilbud for at få flere københavnere med.
- Kulturhusene rummer flere stærke fællesskaber, men der er behov for tydelige rammer og værtskab for at sikre åbenhed for nye deltagere.
- Der er flere måder at deltage på i kulturhusene med forskellige formål og grader af engagement – det varierer derfor, hvad deltagerne værdsætter og har behov for, når de kommer i kulturhuset.
- Frivillighed på kulturområdet er forskellig, men kendetegnet ved at være lystbetonet – for at sikre gensidig værdi i samarbejdet, er det vigtigt at være opmærksom på de frivilliges ønsker og motivation.

Kapitel 3

Kulturhusenes fundament

- Både selvejende og kommunale kulturhuse har en stærk forankring i deres lokalområder og diverse kunst- og kulturmiljøer.
- En væsentlig forskel mellem det kommunale og det selvejende kulturhus ligger i forankringen af deres fundament og driftsorganisation – begge skal dog leve op til visse kommunale regler.
- Kulturmedarbejderne spiller en afgørende og alsidig rolle i forhold til at skabe og vedligeholde kulturhusets rammer, aktiviteter og relationer.
- Kulturhusenes fysiske rammer afspejler husenes mangfoldighed – de rummer mange forskellige funktioner, og der er behov for god indretning, værtskab og tydelige rammer for anvendelse for at gøre faciliteterne tilgængelige.

Resumé

Indsatsområder

På baggrund af den samlede analyse peger rapporten på fire indsatsområder, som man kan arbejde med for at styrke kulturhusenes værdi og betydning for byen og for københavnere. Rapportens resultater kan drøftes i forbindelse med den kommende Kulturhus- og Biblioteksplan.

1

Skærpe kulturhusenes rolle i København

Undersøgelsen viser, at kulturhusene har stor betydning for dem, der kommer der. Ønsker man at styrke kulturhusenes værdi som mulighedsrum og samlingspunkt for københavnere, kan man med fordel skærpe kulturhusenes rolle i byens lokalsamfund og kulturmiljøer.

2

Øget synlighed og åbenhed for nye deltagere

Det kan være vanskeligt for nye deltagere at få øje på og finde deres vej ind i kulturhusene. Ønsker man at få flere københavnere til at engagere sig i kulturhusene, kan man med fordel arbejde med at gøre de mange muligheder for deltagelse mere synlige og tilgængelige for nye deltagere.

3

Fokus på gensidig værdiskabelse med de frivillige

Det kræver tid og fokus at sikre, frivillighed giver mening og skaber værdi for både kulturhuset og de frivillige. Ønsker man at sikre, at frivilligheden skaber værdi for begge parter, kan man med fordel arbejde mere strategisk med frivillighed og være nysgerrig på, hvad der motiverer de frivillige.

4

Sikre åbne og anvendelige faciliteter i kulturhusene

Kulturhusenes faciliteter muliggør mange forskellige slags aktiviteter, men kræver styring og facilitering – det gælder især multifunktionelle rum. Ønsker man at sikre åbenhed og bred anvendelighed, kan man med fordel arbejde mere målrettet med specifikke funktioner og skabe klare rammer for anvendelse.

Kultur- husenes betydning

Kapitel 1 belyser kulturhusenes betydning - både som institution i samfundet og i kraft af deltagernes personlige oplevelser.

Kapitlet bygger på undersøgelsens samlede datagrundlag, men trækker særligt på formelle og uformelle interviews med deltagere i husene.

Betydning og værdi

Kulturhusene tilbyder et tilgængeligt og demokratisk frirum

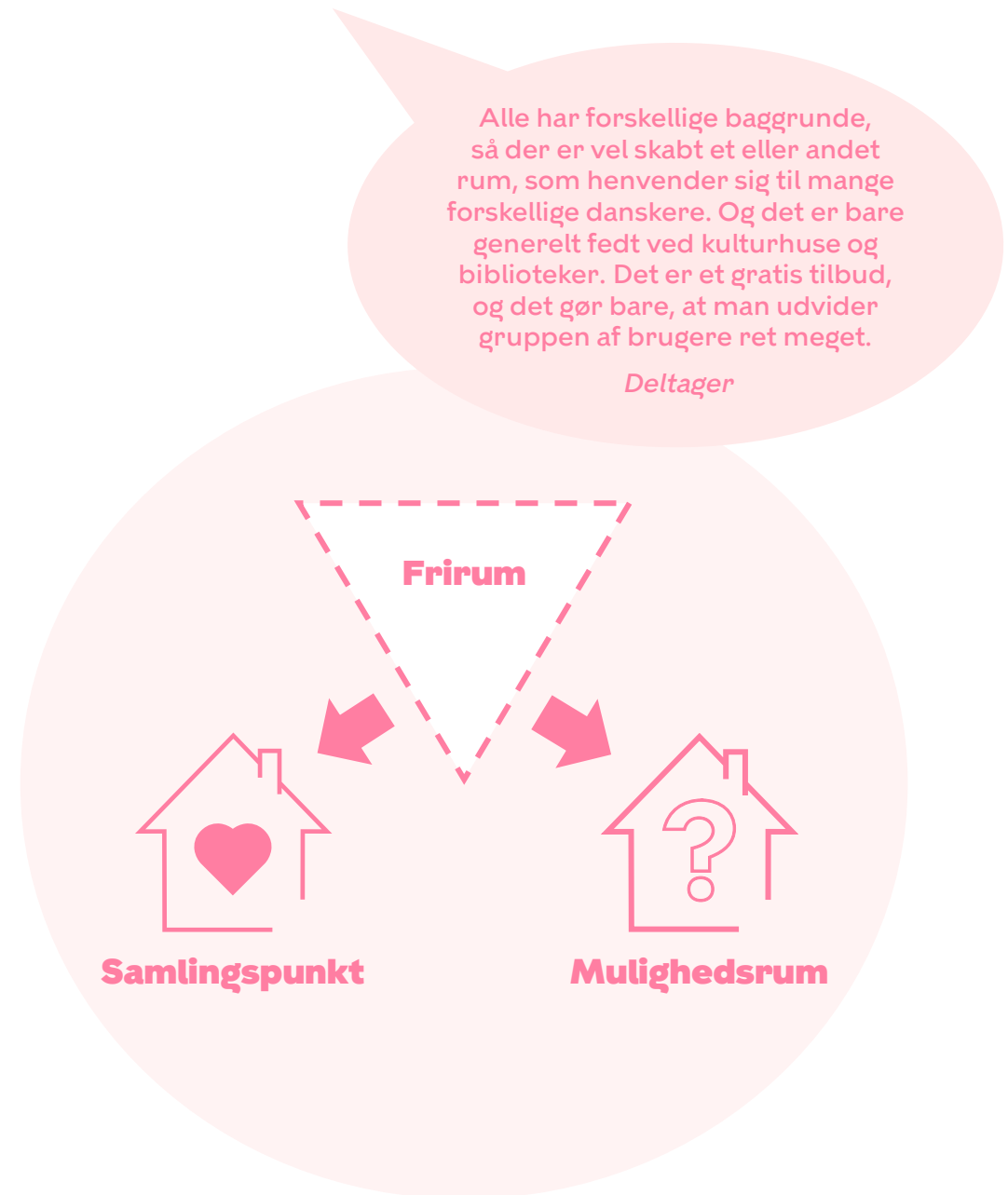
Kulturhusene har en særlig position i Københavns kulturliv. Deres vilkår som kommunalt ejede eller støttede gør det muligt at rumme en stor mangfoldighed, både hvad angår aktiviteter og deltagere.

Kulturhusene tilbyder et *frirum* – et rum for borgernes egne aktiviteter og kreative udfoldelse, som ikke på samme måde som det omgivende samfund er styret af et fokus på hastighed, konkurrence eller kommercielle vilkår. På den måde udgør kulturhusene et tilgængeligt "tredje sted" mellem det offentlige og private rum, hvor der er plads til at tage en pause fra hverdagen, få en oplevelse og eksperimentere uden at kende resultatet på forhånd.

Det er dette frirum, der er med til at gøre kulturhusene værdifulde for byens lokalsamfund og kulturliv. Det skaber værdi på to måder:

- Som et *mulighedsrum* for borgernes egne initiativer.
- Som et socialt og kulturelt *samlingspunkt* i Københavns lokalsamfund og kulturmiljøer.

Alle fem kulturhuse i undersøgelsen spiller en rolle som *både* samlingspunkt og mulighedsrum, men der er forskel på, hvad der fylder mest, og hvordan det kommer til udtryk i de enkelte huse. De forskellige aspekter af betydning udfoldes på de følgende sider.

Betydning og værdi

Kulturhuse rummer mange muligheder

En væsentlig del af kulturhusenes værdi er, at de tilbyder et *mulighedsrum* for borgernes initiativer. Kulturhusene stiller faciliteter og ressourcer til rådighed, som giver borgerne mulighed for at udfolde og realisere deres ideer, projekter og arrangementer.

Mange af kulturhusenes aktiviteter afhænger derfor af borgernes interesser og ambitioner. Man kan både bruge kulturhuset til at udfolde sig kreativt på hobbyplan og til at øve sig som spirende kunstner eller kulturskaber med professionelle ambitioner. Det centrale er, at kulturhusene tilbyder et sted, hvor man kan få støtte og plads til at eksperimentere, før man evt. prøver kræfter med det mere etablerede kunst- og kulturmiljø i København.

Der er en stor mangfoldighed i, hvordan borgerne benytter sig af mulighederne – det kan være kunstprojekter, familiefødselsdage, bestyrelsesmøder, workshops og meget mere. Muligheden for at samles har stor værdi for københavnere, særligt fordi lokalerne (ofte) er prismæssigt tilgængelige, og en stor del af aktiviteterne i kulturhusene består i udlejning til private arrangementer.

Betydning og værdi

Kulturhuse giver en anledning til at samles

Kulturhusene spiller en vigtig rolle som kulturelle og sociale *samlingspunkter*, som giver plads og anledning til at mødes – både i lokalsamfundet og i diverse kulturmiljøer i København.

Mødested for lokalsamfundet

Kulturhusene er ofte integreret i deres lokalsamfund og spiller en vigtig rolle som sociale samlingspunkter og mødesteder. Husenes rum og aktiviteter giver anledning til at mødes og opfattes ofte som knudepunkter for lokalsamfundets sociale liv. Samtidig er der et stort fokus på at involvere og indgå partnerskaber med lokale aktører. På den måde bidrager kulturhusene til at styrke fællesskabet og skabe en følelse af lokal identitet.

Platform for kulturmiljøer

Særligt nogle kulturhuse bruges også som samlingspunkter for diverse kulturmiljøer i København. Det at kulturhusene i en vis udstrækning udgør et frirum fra markedets kommercielle vilkår er med til at danne grundlag for, at nichekultur og vækstlagsmiljøer kan trives. Kulturhusene tilbyder en platform for kulturelle vækstlag og (uetablerede) kunstnere og kulturskabere, som får stillet nogle faciliteter og en offentlig scene til rådighed. På den måde skaber kulturhusene rum for, at disse miljøer kan mødes, udvikle sig og nå ud til et bredere publikum i byen.

Betydning og værdi

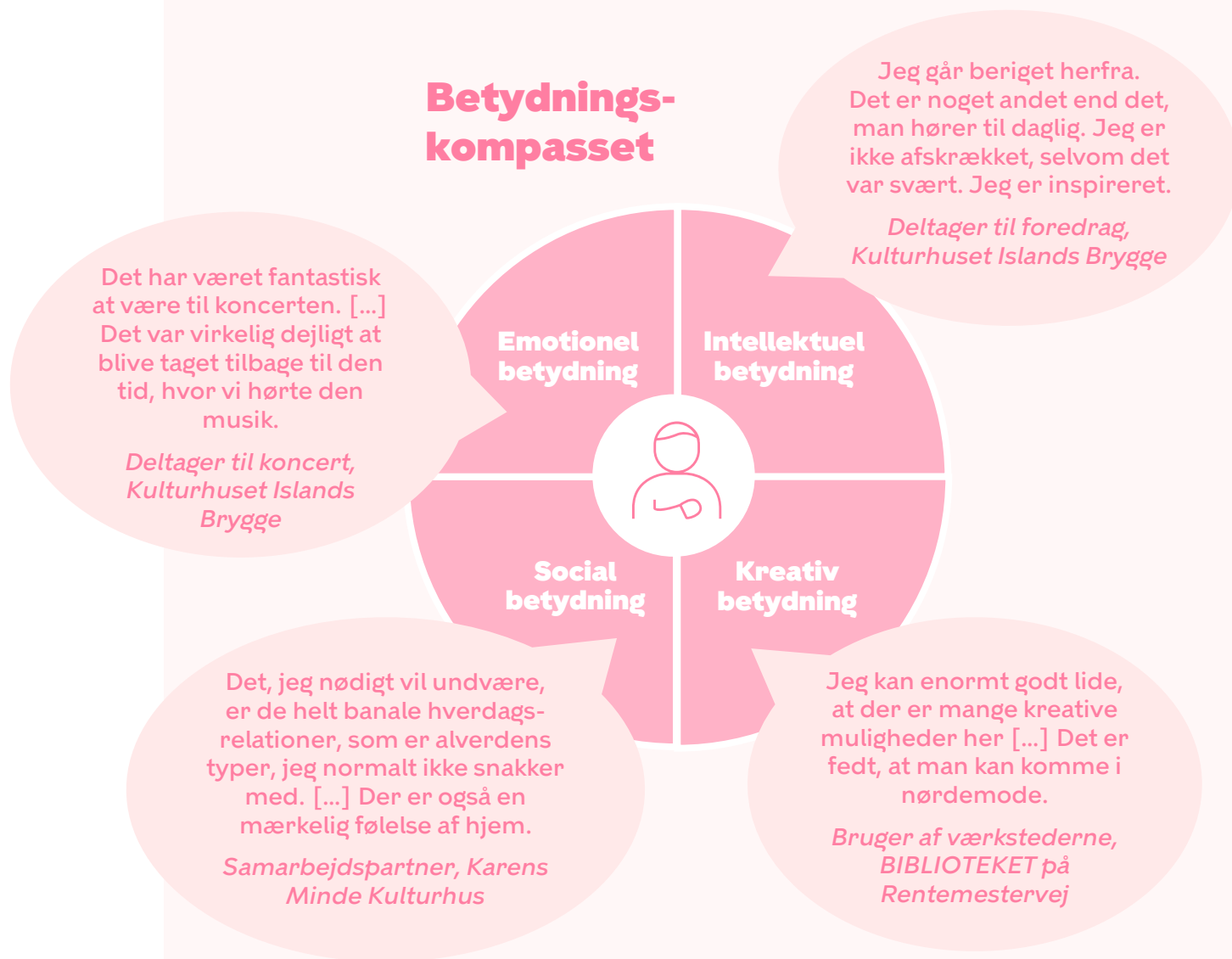
Den personlige betydning har flere dimensioner

Kulturhusene har også stor personlig betydning for deltagerne. For at indfange denne betydning, har undersøgelsen hentet inspiration i *betydningskompasset*, som er et værktøj til at undersøge og sætte ord på betydningen af kulturelle oplevelser¹. Betydningskompasset inddeler betydningen af kulturelle oplevelser i fire dimensioner:

- **Den emotionelle dimension** handler om brugerens følelsesmæssige oplevelser i mødet med kulturen.
- **Den intellektuelle dimension** handler om brugerens tankeprocesser og refleksioner, der bl.a. kan føre til nye perspektiver på sig selv og omverden.
- **Den sociale dimension** handler om brugerens oplevelser med hinanden, både i samtale og tilstedeværelse.
- **Den kreative dimension** handler om brugerens oplevelse af selv at udfolde sig som skaber eller aktiv deltager.

De fire dimensioner er ikke isolerede fra hinanden, men hænger ofte sammen. På samme måde har et kulturhus ikke kun betydning for deltagerne i én dimension – men specifikke kulturhuse kan have en bestemt *betydningsprofil*, idet de udmærker sig særligt på nogle parametre. På baggrund af analysen er der udarbejdet en betydningsprofil for hvert af de fem kulturhuse i undersøgelsen (se Bilag 2).

¹ Guide til betydningskompasset: Et værktøj til at forstå kulturelle oplevelsers betydning for mennesker (2022)

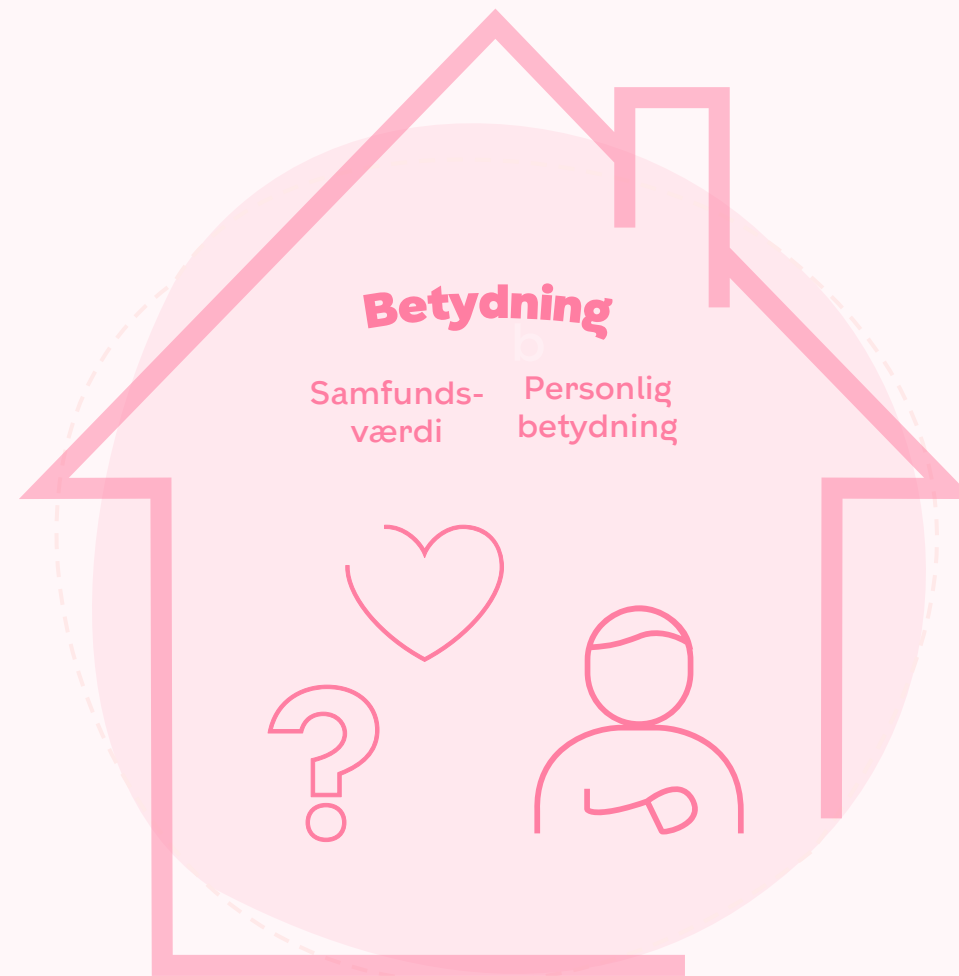
Opsummering: Kapitel 1

Hovedindsigter om kulturhusenes betydning

Dette kapitel har undersøgt kulturhusenes betydning – både som institution og i kraft af husenes personlige betydning for deltagerne. Samlet set peger analysen på følgende hovedindsigter om kulturhusenes betydning:

Hovedindsigter om betydning

- Kulturhusene har stor betydning for dem, der kommer der, og for kulturlivet i København.
- Deltagerne omtaler kulturhusene som et tilgængeligt frirum, der har en særlig værdi, fordi det i mindre grad er præget af effektivitet, konkurrence eller kommercielle vilkår.
- Frirummet er en forudsætning for den betydning, kulturhusene har for borgerne som et mulighedsrum for deres initiativer og som et samlingspunkt for Københavns lokalsamfund og kulturmiljøer.
- Kulturhusenes oplevelser og fællesskaber har også stor personlig betydning for deltagerne – den kan inddeles i fire dimensioner, som vægtes forskelligt i mødet med forskellige kulturhuse og oplevelser: emotionel, intellektuel, social og kreativ betydning.

Kultur- husenes indhold

Indhold 2

Kapitel 2 belyser kulturhusenes indhold, der består af et mangfoldigt udvalg af aktiviteter, fællesskaber og deltagelsesformer.

Kapitlet bygger især på data fra deltagerobservation til diverse aktiviteter i husene, formelle og uformelle interviews med deltagere, samt fokusgruppeinterviews med frivillige og faste samarbejdspartnere i husene.

Aktiviteter og fællesskaber

Synlighed og kendskab er en forudsætning for deltagelse

At borgerne kender til og får øje på kulturhusene er en betingelse for, at de kan tage del i husenes aktiviteter og tilbud:

- **Synlighed** refererer til, hvor genkendelige og tilgængelige kulturhusene og deres aktiviteter er for deltagerne og forbipasserende. Det omfatter både *fysisk synlighed* - at huset er iøjnefaldende og indgangen er let at finde - og *digital synlighed* - at huset har en tydelig digital tilstedeværelse med bl.a. kommunikation på sociale medier.
- **Kendskab** handler om mere end blot at være opmærksom på kulturhusenes tilbud - det indebærer også at have en forståelse af, hvad et kulturhus er, og hvordan man som borger kan drage fordel af deres aktiviteter og tilbud. Kendskab opnås gennem formidling af kulturhusets formål og tilbud - både i det fysiske rum, digitalt og gennem personligt værtskab.

Selvom mulighederne i kulturhusene er mange, kan de imidlertid være svære at få øje på og tilgå for nye deltagere. Det går igen i interviews med deltagerne, at det kun er de færreste, der oplever, at de har kendskab til, hvad der foregår i huset - både hvad angår andre aktører og aktiviteter. På samme måde er andre af byens kulturhuse kun sjældent på deres radar.

Der altså en udfordring med synlighed og kendskab til kulturhusenes aktiviteter, hvilket også fremgår af Københavns Kommunes segmenteringsundersøgelse fra 2023.¹

Jeg kan ikke engang huske, hvor det var, jeg så begivenheden henne. Branding- og marketingbudgettet for Københavns Kommune er sikkert heller ikke så stort, så begivenheder kan være svære at opdage. Prisen er bare helt ok, så det er en skam, hvis det ikke kommer bredt ud.

*Deltager til koncert,
Kulturhuset Islands Brygge*

We have never been inside the house. We have only seen it from the outside when biking and walking by. Today we just went to the café before the workshop started. We found the activity - and not by looking at the webpage of the house.

*Deltager i workshop,
Kulturhuset Islands Brygge*

Jeg har ikke kendt til kulturhuset før. Nu får jeg da øjnene op for nogle muligheder - teater og musikfestival for eksempel. Men det er ikke et hus, man falder over. Selvom jeg er født og opvokset på Amager, havde jeg ikke set huset før. [...] Jeg ville ønske, at det var mere tilgængeligt og tydeligt. Jeg kan ikke anfægte aktiviteternes indhold, men jeg skal bare vide, at det foregår.

*Mor til deltager i kulturskole,
Børnekulturhus Ama'r*

En fjerdedel (26 %) af københavnere angiver, at de har kendskab til Københavns Kommunes kulturhuse.¹

¹Københavnernes kultur- og fritidsvaner (2023)

Aktiviteter og fællesskaber

Tydeligt værtskab fremmer åbne fællesskaber

Den brede palette af aktiviteter i kulturhusenes rummer mange forskellige fællesskaber. Nogle fællesskaber er bygget op over lang tid, mens andre opstår midlertidigt og er mere flygtige. Der kan også være stor forskel på, i hvilken grad fællesskaberne virker åbne og tilgængelige for nye deltagere i kulturhusene.

Der er flere forhold, der har indflydelse på, hvor nemt deltagere finder ind i fællesskaberne. Det har betydning, hvorvidt de kan finde information om, hvad man kan deltage i. Og når nye deltagere møder op til en aktivitet, betyder det meget, om de bliver budt velkommen. Det kræver en vis portion mod at komme alene, og det kan være sårbart at være ny, især hvis man ikke har været i kulturhuset før. Derfor spiller værtskab en vigtig rolle for at sikre, at nye deltagere føler sig velkomne og oplever, at kulturhusets aktiviteter og fællesskaber er åbne for dem.

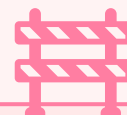
I kulturhusene varetages værtskabsrollen både af kulturhusmedarbejdere, frivillige og eksterne aktører. Der er brug for, at værten (uanset om det er en frivillig eller en medarbejder) faciliterer og skaber klare rammer for aktiviteten og byder nye deltagere velkomne. Manglende værtskab kan resultere i, at fællesskabet lukker sig om sig selv og bliver svært tilgængeligt for nye deltagere.

I starten kom jeg alene, og det var lidt svært. Det var før jeg kendte min veninde fra boligafdelingen. [...] Det er nemmere at komme alene nu efter at have været til fællesmiddag før.

Deltager i fællesspisning, Kulturhuset Islands Brygge

Jeg genoptog for nyligt Magic efter at have spillet som yngre. [...] Jeg begyndte at undersøge mulighederne for at spille med andre - googlede bare og fandt det. Der var meget sparsom info, men så prøvede jeg bare at dukke op. Jeg var noget anspændt, da jeg kom ind ad døren første gang, men så var der heldigvis én, som var rigtig god til at tage mig i hånden.

Deltager i brætspil, KraftWerket

Barrierer for deltagelse

- Mangel på viden om tilbuddet, både digitalt og fysisk
- Mangel på følgeskab af f.eks. venner eller bekendte
- Uklare rammer (f.eks. utydelighed i forhold til starttidspunkt, forventninger til deltagelse mm)
- Indforståethed i fællesskabet

Potentialer for at åbne op

- Tydelig information om, hvor og hvordan aktiviteten finder sted
- Klare rammer for deltagelse
- Tydelig vært, der faciliterer og tager imod nye deltagere
- Adgang gennem et andet fællesskab eller en bekendt

Fællesskab er det næstmest udbredte formål med at komme i kulturhusene¹.

¹ Københavnernes kultur- og fritidsvaner (2023)

Case: Salsadans i Kulturhuset Islands Brygge

Den tydelige vært

Hver anden onsdag indtages multisalene i Kulturhuset Islands Brygge af danseglade mennesker, der danser salsa og bachata. Aftenen starter klokken 19 og består af to dele: Først er der drop-in-undervisning, hvor arrangøren underviser nybegyndere, så de kan lære trinnene, og herefter er der fri dans.

Da vi er på besøg en onsdag i november, er salen fyldt med omkring 100 dansere på forskellige niveauer. Mange har deres fine tøj på, og der dufter kraftigt af parfume i salen. Rummet føles som et lille stykke Latinamerika med dæmpet belysning og salsarytmer fra højttalerne.

Facilitering af fællesskabet

Der er både faste deltagere og nybegyndere. Undervisningen er en vigtig del af aftenen, da det også er her, deltagerne bliver introduceret for hinanden. Her faciliterer arrangøren, at de fremmødte bliver parret op og får danset med hinanden. Det aktive værtskab åbner fællesskabet op og gør det nemmere for deltagerne at byde hinanden op til dans.

Klokken 19 skruer arrangøren ned for musikken og byder velkommen. Hun taler engelsk til forsamlingen, da flere ikke kan dansk. Hun forklarer, hvordan aftenen kommer til at forløbe. Til en start skal alle vende sig mod scenen og lære de basale trin i bachata. Arrangøren og en medarrangør viser trinnene, som deltagerne gentager med deres nye dansepartner.

Da den faciliterede del af aftenen er forbi, strømmer par på dansegulvet, som ser ud til at kende hinanden. Havde det ikke været for den indledende workshopdel, hvor man blev introduceret for hinanden, kunne det godt virke som en lukket fest, hvor man skal komme i par eller kende nogen på forhånd. Efter at have danset til workshoppen, føles det dog ikke helt så farligt at deltage på egen hånd.

Det understreges også af en af de frivillige i døren, der fortæller om de relationer, man hurtigt danner gennem events som dette. I løbet af samtalen kommer flere forskellige deltagere forbi og siger hej, eller byder op til dans. Det er tydeligt at se, at de er mange, der kender hinanden.

Man lærer mennesker at kende på en helt ny måde igennem dansemiljøet. Jeg er blevet helt afhængig af det. Det er specielt pga. [arrangøren], som spiller en helt særlig rolle for miljøet.

Frivillig til dans, Kulturhuset Islands Brygge

Foto: Salsadans i Kulturhuset Islands Brygge

Deltagelse og frivillighed

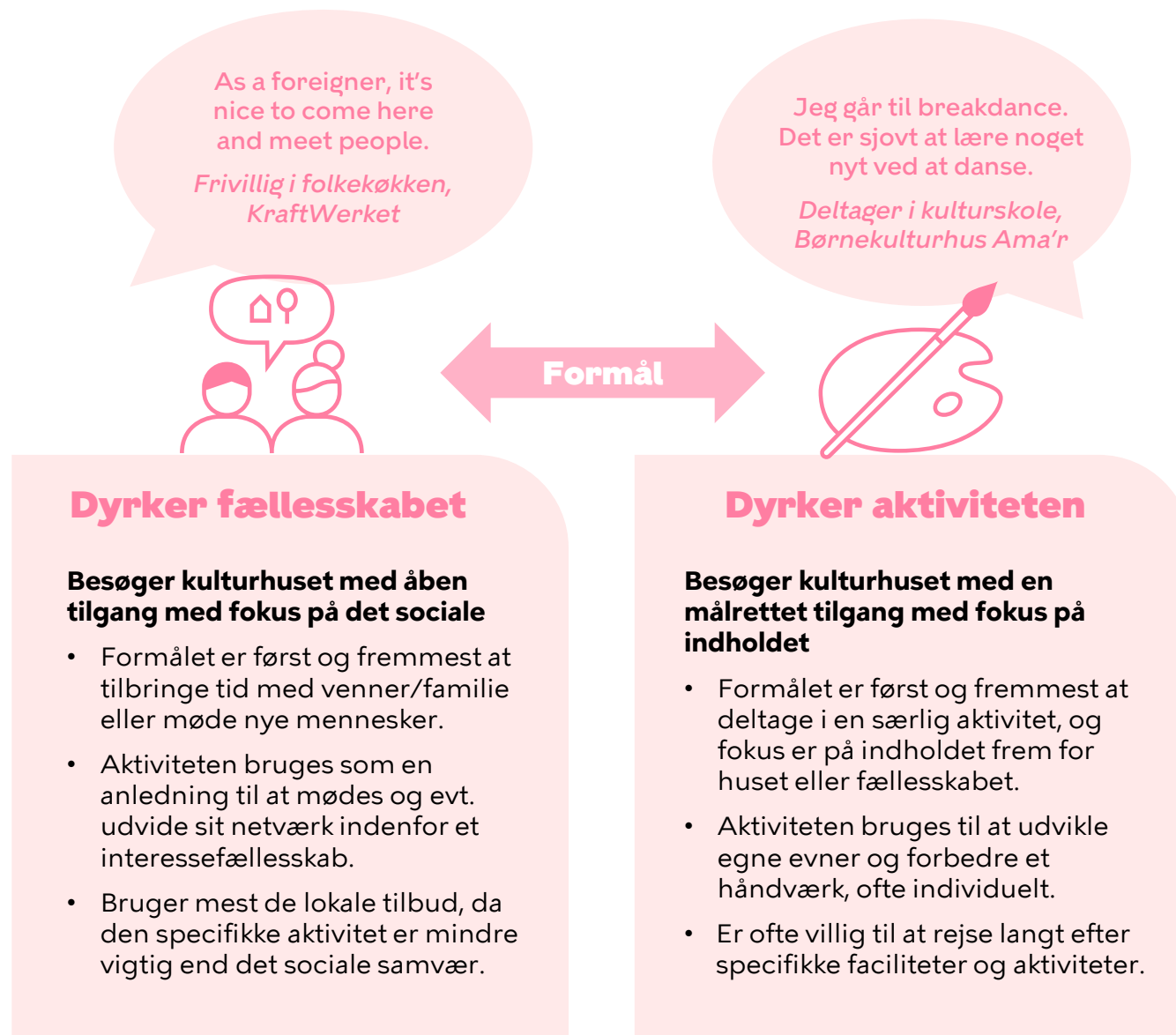
Forskellige formål med at deltage i kulturhusene

Et særkende ved kulturhusene er de mange forskellige måder, man kan deltage på.

Først og fremmest kan der være stor forskel på deltagernes formål og motivation for at bruge kulturhusene. Mens alle deltagere i nogen grad har fokus på den aktivitet, de deltager i, er der forskel på, hvor meget det sociale fylder. For nogen er det sociale fællesskab sekundært, mens det for andre er den primære grund til at komme i kulturhuset. De to formål er ikke gensidigt udelukkende, men kan ses som to yderpoler af et kontinuum, der beskriver deltagernes formål i kulturhusene.

Deltagere med fokus på *aktiviteten* har typisk en målrettet brug af huset, der retter sig mod husets aktiviteter eller faciliteter. Deltagere med den målrettede tilgang er villige til at rejse længere for aktiviteten pga. en særlig interesse.

Deltagere med fokus på *fællesskabet* vil ofte (men ikke altid) være mere lokalt orienterede. Det sociale element kan både være i form af et allerede eksisterende fællesskab, man besøger kulturhuset sammen med, eller et fællesskab man opsøger i huset.

Dyrker fællesskabet

Besøger kulturhuset med åben tilgang med fokus på det sociale

- Formålet er først og fremmest at tilbringe tid med venner/familie eller møde nye mennesker.
- Aktiviteten bruges som en anledning til at mødes og evt. udvide sit netværk indenfor et interessefællesskab.
- Bruger mest de lokale tilbud, da den specifikke aktivitet er mindre vigtig end det sociale samvær.

Dyrker aktiviteten

Besøger kulturhuset med en målrettet tilgang med fokus på indholdet

- Formålet er først og fremmest at deltage i en særlig aktivitet, og fokus er på indholdet frem for huset eller fællesskabet.
- Aktiviteten bruges til at udvikle egne evner og forbedre et håndværk, ofte individuelt.
- Er ofte villig til at rejse langt efter specifikke faciliteter og aktiviteter.

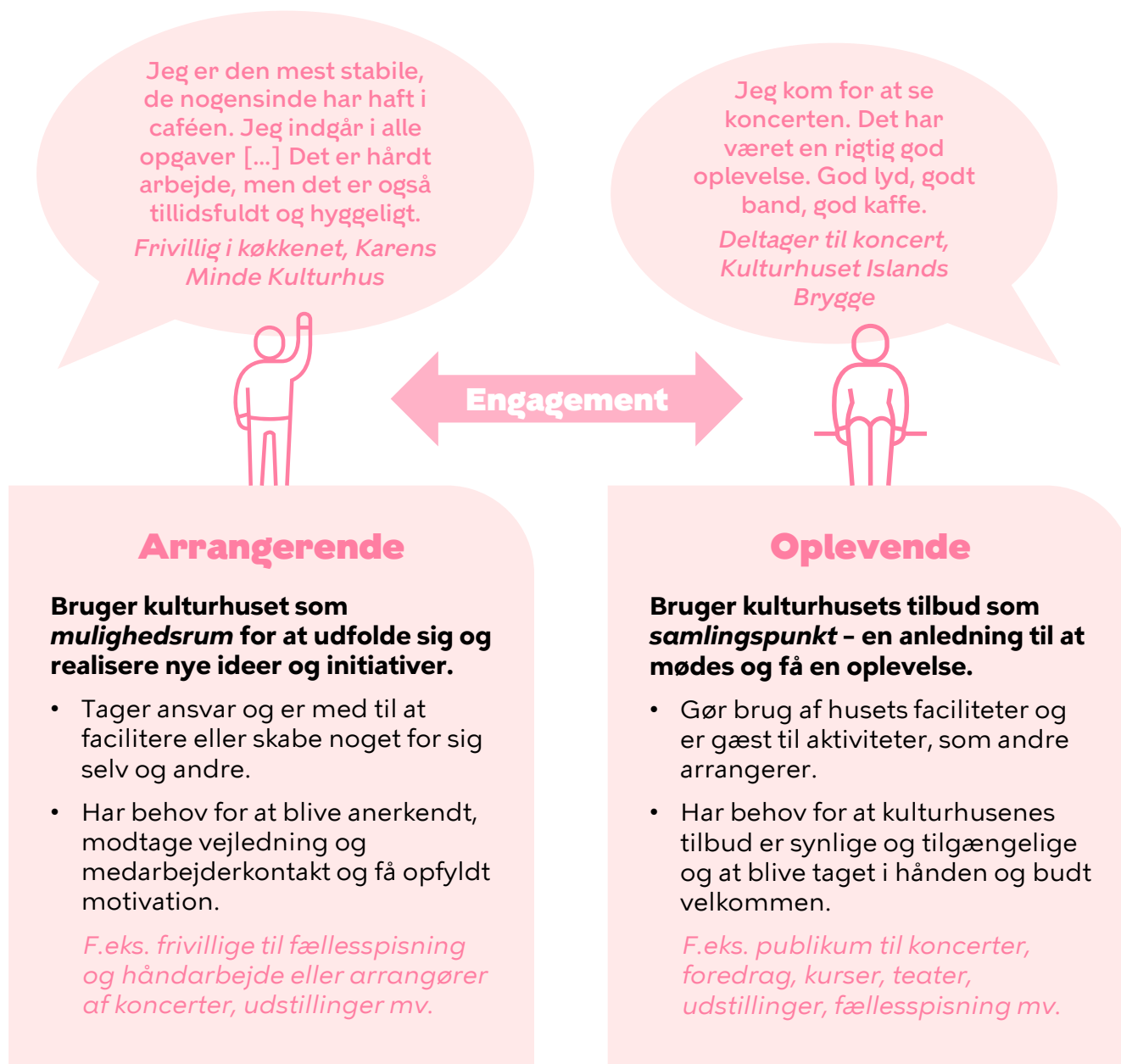
Deltagelse og frivillighed

Forskellige grader af engagement

Udover forskellige formål er der blandt deltagerne også mange måder at engagere sig på i kulturhusene. Man kan både komme sporadisk som publikum og få sig en god oplevelse, og man kan være fast tilknyttet som frivillig arrangør i huset. Imellem de to poler findes flere overlap og forskellige grader af engagement og ansvar.

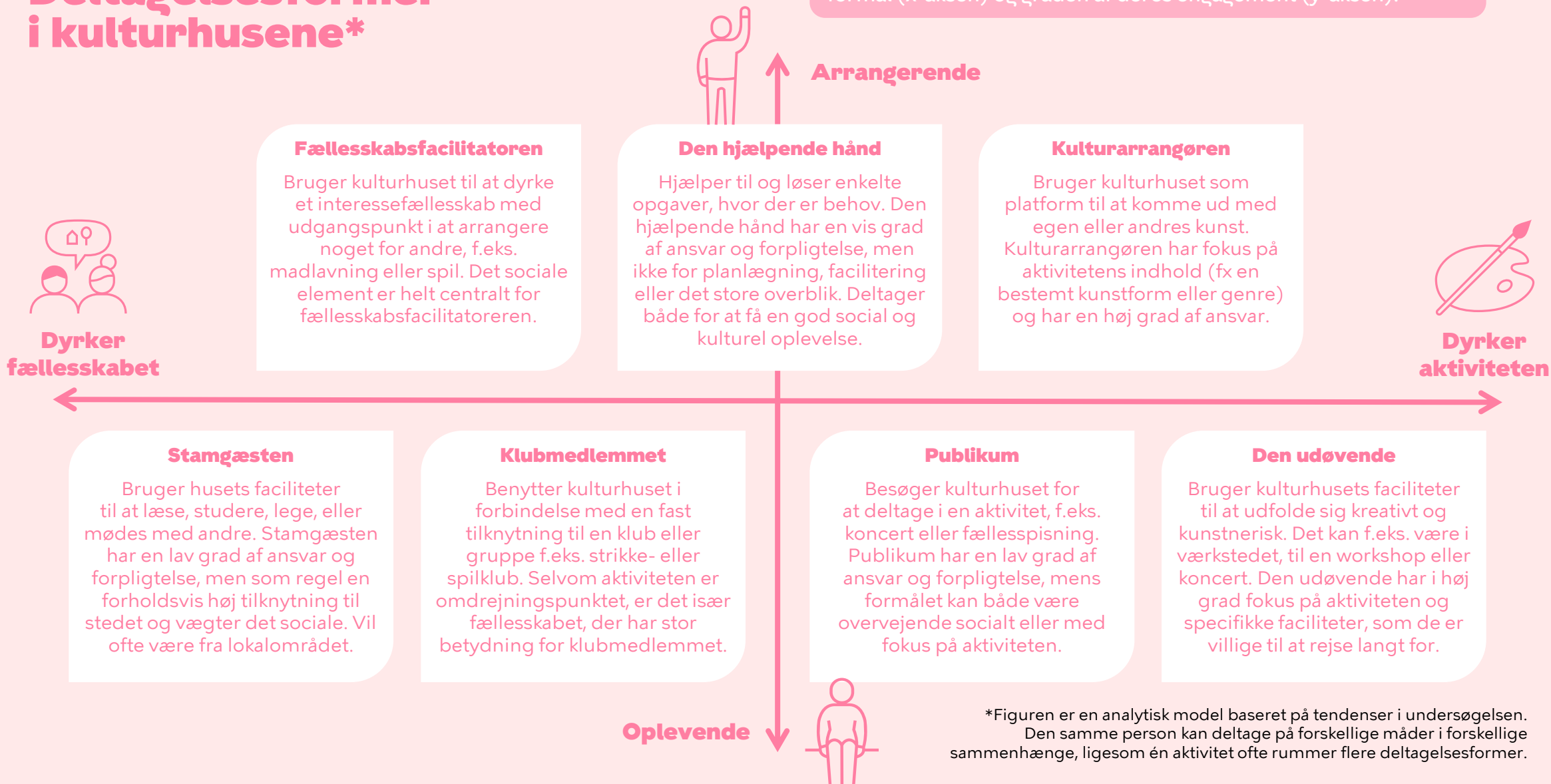
De oplevende deltagere bruger kulturhuset som en anledning til at komme ud og få en oplevelse eller mødes med andre. De kan være besøgende til en udstilling eller publikum til en koncert eller teaterstykke. De oplevende deltagere gør brug af husets faciliteter eller aktiviteter, som andre arrangerer.

De arrangerende deltagere bruger kulturhuset som et sted at udfolde sig kreativt, iværksætte egne projekter eller facilitere andres. Det er i de arrangerende deltagelsesformer, at frivilligheden bor. Det kan være kunstneren (f.eks. i et teaterstykke eller en danseopvisning), men det kan også være de frivillige, der står bag baren. Fælles for de arrangerende deltagere er, at de har en grad af ansvar for aktiviteterne i kulturhuset og enten er med til at facilitere eller skabe aktivitet i huset. Frivillighed bliver udfoldet som selvstændigt tema på s. 24-25.

Deltagelsesformer i kulturhusene*

De forskellige måder at bruge kulturhusene på kan inddeles i syv deltagelsesformer. I figuren er disse placeret efter deres primære formål (x-aksen) og graden af deres engagement (y-aksen).

*Figuren er en analytisk model baseret på tendenser i undersøgelsen. Den samme person kan deltage på forskellige måder i forskellige sammenhænge, ligesom én aktivitet ofte rummer flere deltagelsesformer.

Case: IT-café på BIBLIOTEKET Rentemestervej

Flydende grænser for deltagelse

Der er ofte overlap mellem deltagelsesformer i kulturhusene, og der kan i nogle tilfælde være gråzoner mellem, hvem der er vært for en aktivitet, og hvem der er gæst. Værtskabet for en aktivitet kan være flydende og den ene dag varetages af nogle deltagere, som andre dage træder mere i baggrunden. IT-caféen på BIBLIOTEKET på Rentemestervej er et godt eksempel på dette.

IT-caféen er et fast tilbud på BIBLIOTEKET på Rentemestervej, der finder sted tre gange om ugen hele året og foregår i lokalet Værket. IT-caféen drives af en række frivillige ældre borgere, der benytter computere som huset stiller til rådighed til at hjælpe andre deltagere med IT-problemer.

Da vi besøger IT-caféen sidder der fire deltagere rundt om bordet med ansigtet begravet i hver sin skærm. I løbet af åbningstiden kommer både sporadiske besøgende forbi med behov for hjælp til en specifik opgave, som f.eks. bestilling af pas eller hjælp til netbank og MitID, men også et par deltagere, der kommer forbi og slår sig ned med deres egen computer.

Ved første øjekast kan det være svært at afgøre, hvem der er frivillig og står til rådighed for at hjælpe borgere, og hvem der "blot" er faste deltagere, der benytter de opstillede computere på egen hånd. Det erfarer vi, da vi første gang henvender os til en person, vi opfatter som frivillig. Vi finder ud af, at det er en fast deltager i IT-caféen, som benytter computeren uden at involvere de frivillige.

En fast deltager i IT-caféen fortæller, at selvom hun ikke er frivillig, kan hun godt finde på at guide folk, der kommer i caféen og ikke har været i huset før. "De lægger deres hjerte i det", siger hun om de frivillige. "Man føler det er ens familie [...] De er der, når man har brug for noget. Man får den hjælp af dem, som ens familie ikke har tid til at give én", tilføjer hun.

Stor betydning, men svært at finde ind i

Casen viser både den store værdi, det frivillige arbejde bidrager med for aktivitetens deltagere, men også at flydende deltagelsesformer kan give uklare roller, der kan være svære at afkode for nye deltagere.

Jeg kommer næsten altid til IT-café. De frivillige hjælper med alt. Jeg kommer for at sende jobansøgninger - jeg har nok sendt 100 ansøgninger herfra. Ellers går jeg bare lidt på internettet og spiller lidt spil.

*Deltager i IT-café,
BIBLIOTEKET på
Rentemestervej*

Deltagelse og frivillighed

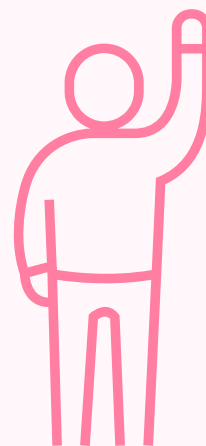
Frivillighed dækker over flere måder at deltage på

Frivillighed er en oplagt samarbejdsform, der kan skabe stor værdi for både kulturhusene og de frivillige. Flere aktiviteter i kulturhusene involverer frivillige i større eller mindre omfang.

Frivillighed har nogle helt bestemte kendetegn. Det indebærer bl.a., at arbejdet er ulønnet, frivilligt og til gavn for andre. Derudover gælder det særligt for kulturfrivillighed, at det i højere grad er *lystbetonet* i forhold til andre typer frivillighed. Netop fordi frivilligheden er lystbetonet og ulønnet, er der er grænser for, hvad man kan pålægge frivillige af ansvar og opgaver. Derfor kan den frivillige indsats også i mindre grad styres og kontrolleres.

Samtidig er det også vigtigt at huske på, at frivillighed som betegnelse dækker over mange forskellige måder at deltage og engagere sig på. Det afspejler sig også i deltagelsesformerne, hvor frivillighed indgår i tre: *fællesskabsfacilitatoren*, *kulturarrangøren* og *den hjælpende hånd*. De er alle frivillige i et eller andet omfang, men har forskellig motivation for at arbejde frivilligt og ikke mindst forskellige grader af ansvar.

Det er vigtigt at være nysgerrig på disse forskelle, hvis man ønsker at motivere de frivillige til at tage ansvar og sikre en balance i samarbejdet, så det skaber den ønskede værdi for både kulturhuset og den frivillige selv.

Definition af frivillighed¹

Frivilligt arbejde...

- Er ulønnet (dog med mulighed for kompensation for udgifter).
- Er frivilligt (f.eks. ikke aktivering).
- Er til gavn for andre end én selv og den nærmeste familie.
- Er aktivt (dvs. medlemskab af en organisation er ikke nok).
- Udføres i en organisatorisk sammenhæng, som både kan være offentlig eller privat.

Kulturfrivillighed er i højere grad lystbetonet end andre former for frivillighed

¹ Frivillighedsundersøgelse, VIVE (2022)

Deltagelse og frivillighed

Lysten til at være frivillig er betinget af, at man får noget igen

Der er som nævnt forskel på de frivilliges motivation. Der er særligt tre typer af motivation, der går igen blandt de frivillige i denne undersøgelse: at møde nye mennesker, opleve noget nyt og at prøve kræfter med at arrangere noget selv. Fælles for alle tre er, at det *lystbetonede* går igen, og dermed at de også er frivillige, fordi de selv oplever, at de får noget ud af det.

De tre typer motivation uddybes i modellen til højre, hvor de er placeret på samme kontinuum som deltagernes formål med at bruge kulturhusene – spændt ud mellem fokus på fællesskabet og fokus på aktiviteten. Under hver motivationstype er det angivet, hvilken af de tre deltagelsesformer, denne motivation særligt kendetegner.

Det er vigtigt at være opmærksom på de frivilliges forskellige motivationer, da det kan gøre en stor forskel i samarbejdet. I forhold til rekruttering af frivillige betyder det noget, hvordan man "sælger" det frivillige arbejde. Og i forhold til fastholdelse har det betydning, hvilke opgaver, de skal løse, og hvordan man "belønner" og anerkender den frivilliges indsats. F.eks. om man tilbyder en social hyggeaften eller et kursus som tak.

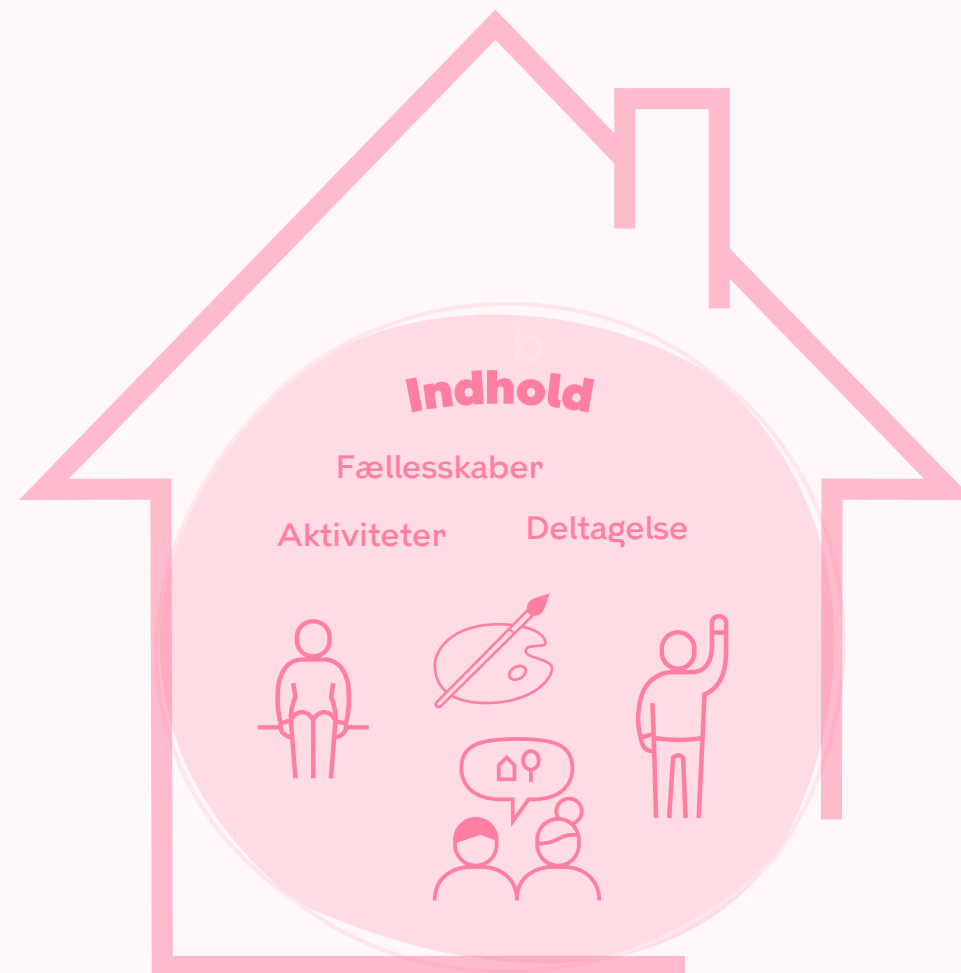
Opsummering: Kapitel 2

Hovedindsigter om kulturhusenes indhold

Dette kapitel har undersøgt kulturhusenes indhold, der består af et bredt udvalg af aktiviteter, fællesskaber og deltagelsesformer. Samlet set peger analysen på følgende hovedindsigter om kulturhusenes indhold:

Hovedindsigter om indholdet

- Der er mange muligheder i kulturhusene, men der er behov for at synliggøre kulturhusene og deres forskellige tilbud for at få flere københavnere med.
- Kulturhusene rummer flere stærke fællesskaber, men der er behov for tydelige rammer og værtskab for at sikre åbenhed for nye deltagere.
- Der er flere måder at deltage på i kulturhusene med forskellige formål og grader af engagement – det varierer derfor, hvad deltagerne værdsætter og har behov for, når de kommer i kulturhuset.
- Frivillighed på kulturområdet er forskellig, men kendetegnet ved at være lystbetonet – for at sikre gensidig værdi i samarbejdet, er det vigtigt at være opmærksom på de frivilliges ønsker og motivation.

Kultur- husenes fundament

Kapitel 3 beskriver kulturhusenes fundament, som udgøres af tre grundsten: økonomi, medarbejdere og de fysiske faciliteter.

Kapitlet bygger på undersøgelsens samlede datagrundlag, men i særlig grad på datakilder fra organisationens perspektiv: interviews med medarbejdere, ledere og eksisterende viden om kulturhusenes økonomi.

Organisering og økonomi

Kulturhuset er ikke en ø

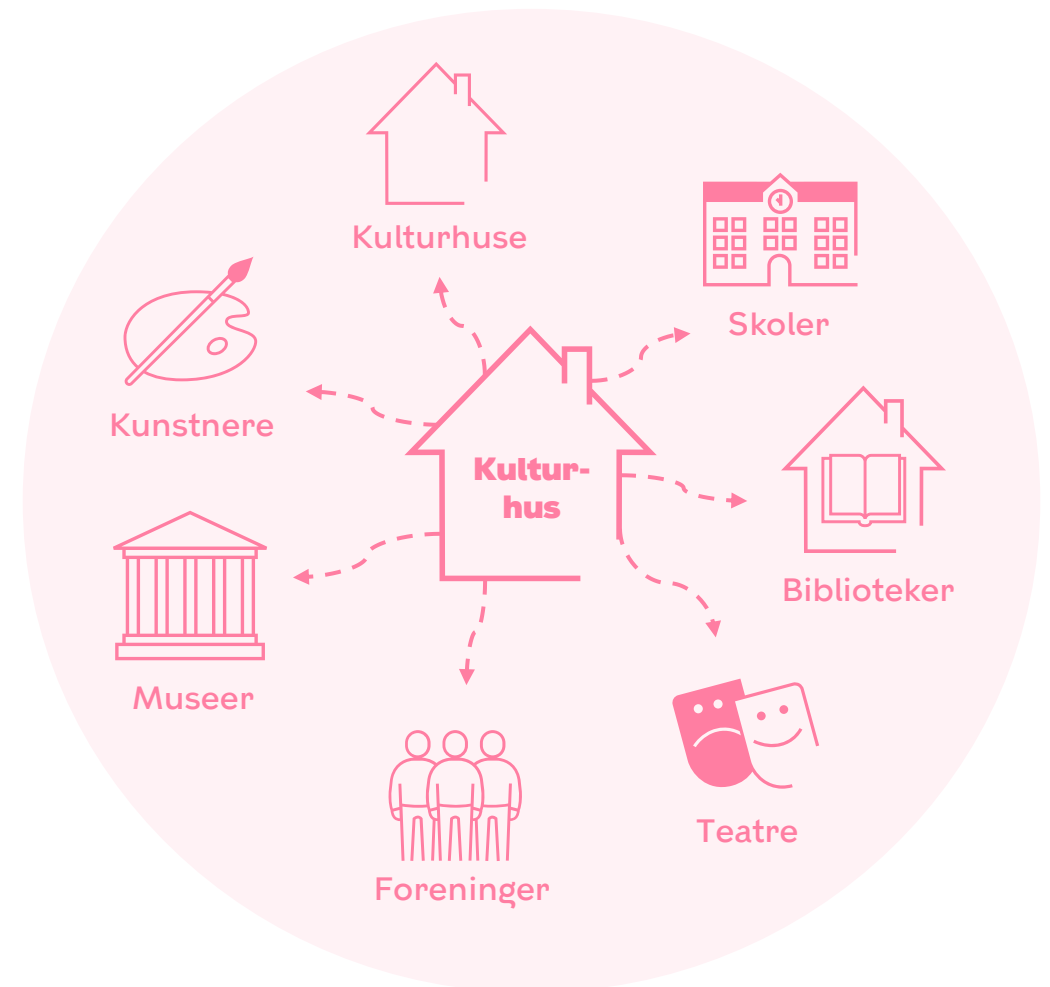
Kulturhusene (både kommunale og selvejende) er forankret i deres lokalområder og har en tæt kobling til forskellige kulturmiljøer. Det kommer bl.a. til udtryk gennem samarbejde med lokale aktører og organisationer i bydelen og med samarbejdspartnere fra specifikke niche- eller kulturmiljøer.

Kulturhusenes samarbejdspartnere er en helt central del af deres virke og mulighed for at skabe relevant indhold af høj kvalitet. De indgår både samarbejder med større organisationer og enkeltpersoner, f.eks. selvstændige kunstnere, foreninger, biblioteker og andre lokale aktører, f.eks. den lokale helhedsplan.

Omvendt er de forskellige aktører også afhængige af kulturhusenes særlige position, der tilbyder et mulighedsrum og samlingspunkt (se Kapitel 1). Husene kan tilbyde tilgængelige fysiske rammer for forskellige miljøer og aktiviteter, som ellers ikke ville have andre steder at gå hen, samt vejledning og støtte gennem husets medarbejdere og store netværk.

Mens deres forankring i byen kan ses som en fællesnævner mellem kommunale og selvejende kulturhuse, er der også nogle væsentlige forskelle på de to driftsmodeller. De største forskelle beskrives på de følgende sider.

Kulturhusene er forankret i deres lokalmiljø og kulturmiljøer

Organisering og økonomi

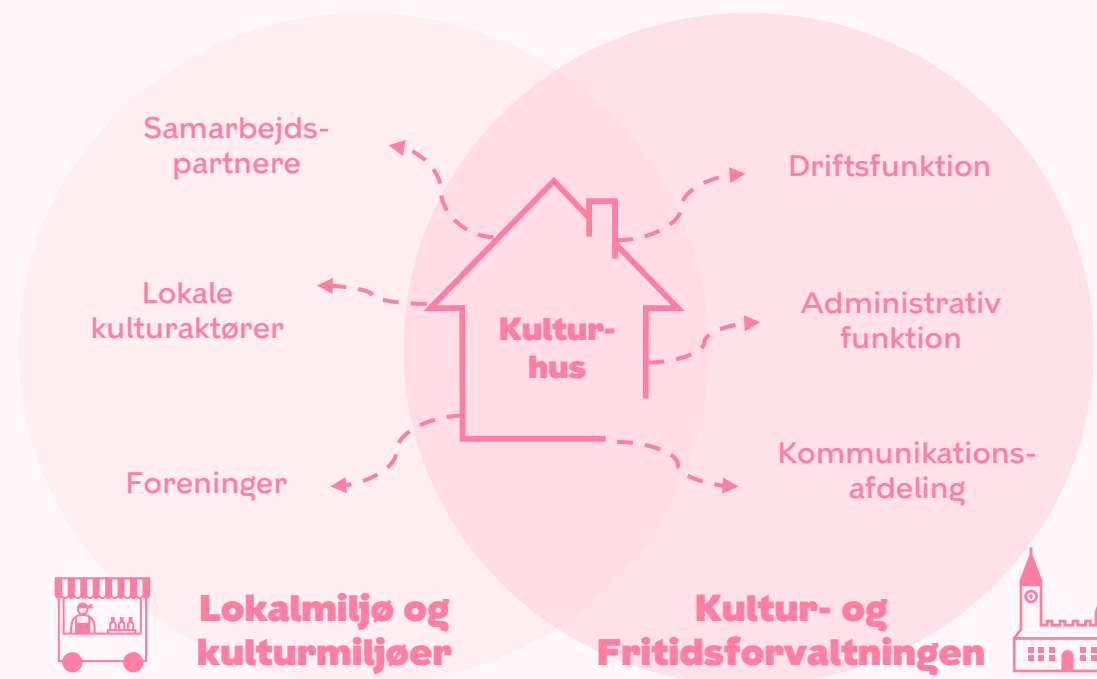
Det kommunale kulturhus

For de kommunale kulturhuse er fundamentet forbundet i et dobbelt tilhørsforhold: De er på samme tid forankret i deres lokalområde og i Københavns Kommune. Den kommunale forankring betyder i praksis, at husene drives af Københavns Kommune, og at flere driftsopgaver løftes andre steder i Kultur- og Fritidsforvaltningen:

- **Økonomien** består (i de fleste tilfælde) af en politisk vedtaget bevilling. En driftsbevilling, som går til husleje, løn og aktiviteter, og en indtægtsbevilling, som rammesætter kulturhusenes indtægter. Aktivitetsbudgettet er vigtigt for de kommunale kulturhuse, da det giver en frihed til at tage chancer og understøtte kunst- og kulturlivet – også, når det ikke er rentabelt.
- **Medarbejderne** består først og fremmest af kulturmedarbejdere i husene. En del opgaver løses dog også af medarbejdere andre steder i forvaltningen, som bl.a. står for fælles kommunikation, administration og økonomi på tværs af byen.
- **Faciliteterne** driftes også af medarbejdere i forvaltningen, som ikke har fast tilknytning til huset. De står for udgifter og praktik i forbindelse med drift og vedligehold af husets faciliteter.

Den kommunale forankring betyder også, at kulturhusene skal leve op til samme regler som resten af Københavns Kommune. På kulturhusområdet er der ikke lovgivning, som man kender det fra f.eks. biblioteksområdet. I stedet følger reglerne i stor udstrækning tolkninger af kommunalfuldmagten.

Kommunale kulturhuses dobbelte tilhørsforhold

Organisering og økonomi

Det selvejende kulturhus

Selvejende kulturhuse drives af foreninger med medlemmer og en bestyrelse. Den største forskel i forhold til kommunale kulturhuse er, at de selv råder over og styrer både økonomi*, medarbejdere og faciliteter. Dermed ligger de selvejende kulturhuses fundament primært inden for husets egne rammer og organisation.

Overordnet set skal selvejende kulturhuse leve op til de samme regler og rammer som kommunale huse, såfremt de modtager kommunal støtte (bl.a. i forbindelse med lokaleudlejning og samarbejder med kommercielle aktører). Den selvejende driftsmodel giver dog en række muligheder, som kommunalt ejede huse ikke har, bl.a. i forhold til lokal opgaveløsning og cafédrift. Omvendt giver driftsmodellen også nogle begrænsninger, da man som mindre organisation kan være mere skrøbelig.

Til højre fremhæves tre aspekter ved det selvejende kulturhus, der særligt adskiller sig fra de kommunale huse. I denne undersøgelse indgår Karens Minde Kulturhus som eksempel på et selvejende hus, og indsigterne bygger derfor på dataindsamling derfra.

*De selvejende huse i København modtager tilskud fra Københavns Kommune, men råder ellers selv over egen økonomi.

En mindre organisation

Et selvejende kulturhus er en mindre organisation, hvilket både giver muligheder og begrænsninger. Da de står uden for kommunens samlede organisering, kan den lokale ledelse have en højere grad af kontrol over deres egen organisering og strategiske retning². Det kan dog også være skrøbeligt, f.eks. i tilfælde af sygdom eller økonomisk knibe.

Lokal opgaveløsning

Det selvejende kulturhus deler ikke medarbejdere med andre lokationer. Da både kultur- og driftsmedarbejdere er til stede i huset, kan de i nogle tilfælde handle hurtigere i det daglige – også i forhold til at løse driftsmæssige opgaver.

Cafédrift og tydeligt værtskab

I modsætning til kommunale kulturhuse kan selvejende kulturhuse selv drive café i huset, hvilket gør caféen til en integreret del af medarbejderstaben og husets aktiviteter. Det understøtter et fælles og tydeligt værtskab, fordi kultur- og cafémedarbejdere er en del af samme organisation.

²Ledelsen i selvejende huse refererer til en lokal bestyrelse, der er valgt af foreningens medlemmer.

Medarbejdernes rolle

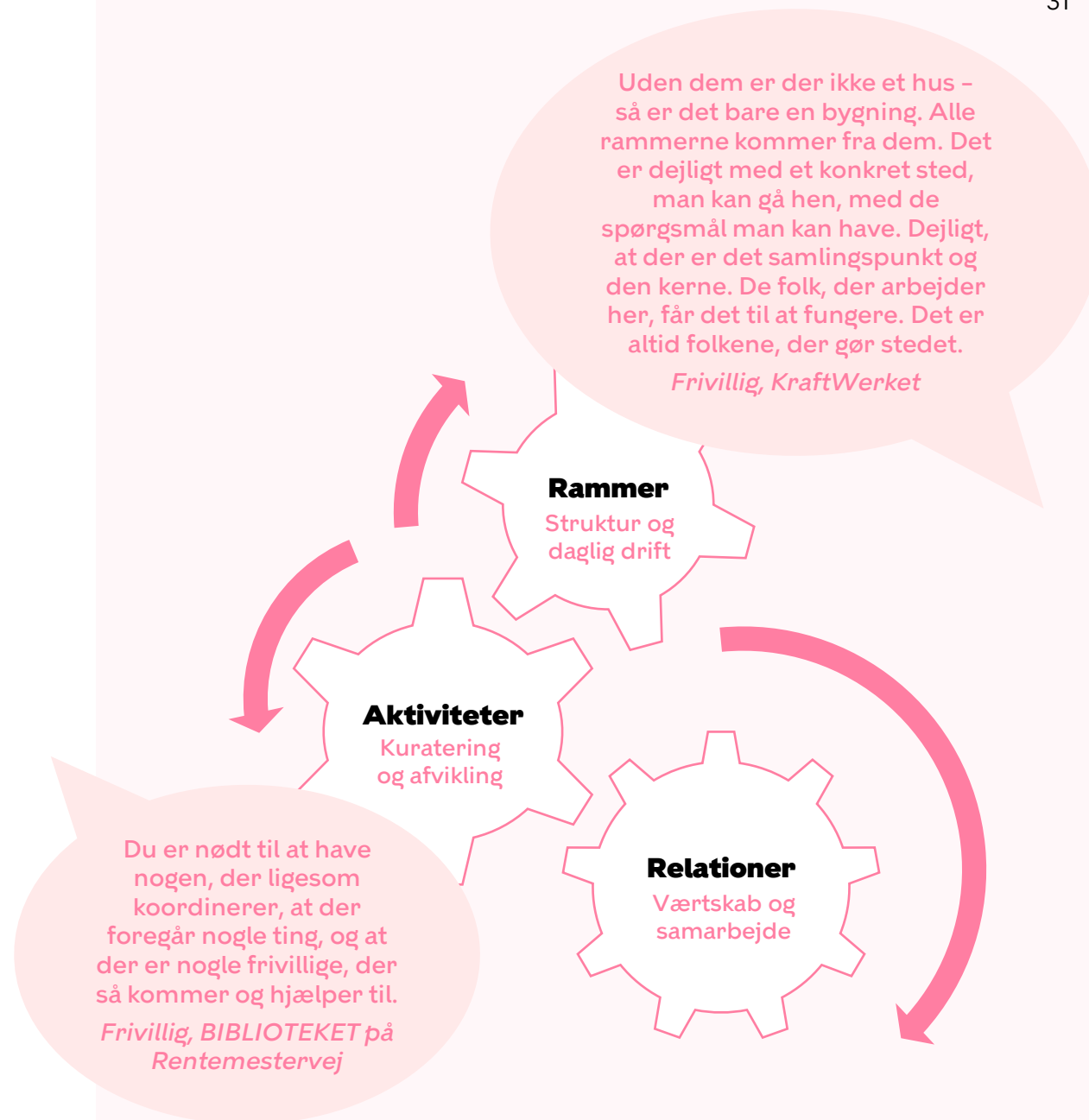
Medarbejderne spiller en afgørende rolle i kulturhusene

Medarbejderne spiller en helt central rolle i kulturhusene. Både deltagere og frivillige sætter ord på, at medarbejderne er helt afgørende for, at kulturhusene fungerer. Selvom de i nogle tilfælde selv kan stå for at afvikle aktiviteter, så er det en forudsætning, at der er nogen, der har ansvaret. De har brug for medarbejdere, som kender huset, har overblik over aktører og aktiviteter og ikke mindst en faglighed, der løfter kvaliteten af kulturhusets tilbud.

Medarbejdernes rolle og opgaver varierer fra kulturhus til kulturhus. En fællesnævner er, at deres arbejde er alsidigt; den enkelte medarbejder jonglerer typisk mange forskellige opgaver i løbet af en almindelig arbejdsuge. Modellen inddeler deres rolle i tre hovedformål, som handler om:

- 1. At sikre ansvar og kontinuitet i kulturhusets rammer** i forhold til hverdagens struktur, administration (inkl. fundraising) og daglig drift og praktik.
- 2. At sikre faglighed og kvalitet i kulturhusets aktiviteter** i forhold til kuratering, planlægning, kommunikation og afvikling af aktiviteter.
- 3. At sikre tillid og netværk i kulturhusets relationer** i forhold til værtskab, vejledning og samarbejde med deltagere og partnere i lokalområdet.

Samlet set er det kombinationen af disse opgaver, der gør medarbejderne helt centrale for kulturhusenes virke.

Fysiske rammer

De fysiske rammer afspejler kulturhusenes mangfoldighed

Kulturhusene har ikke én primær funktion til fælles; funktioner, indhold og profil varierer fra hus til hus. En fællesnævner på tværs af kulturhusene er dog, at de skal kunne rumme mange forskellige aktiviteter og deltagere på samme tid. Det opnår de ved at stille faciliteter – lokaler og udstyr – til rådighed for borgerne, ofte med en høj grad af multifunktionalitet (uddybes på næste side).

Undersøgelsen peger på syv typiske funktioner i kulturhusene (se liste til højre).¹ En funktion refererer til facilitetens overordnede rolle eller formål. En facilitet kan også rumme flere funktioner, da et lokale ofte skal kunne benyttes til flere forskellige formål. Udvalget og sammensætningen af faciliteter og funktioner i det enkelte kulturhus skaber rammerne for, hvilke aktiviteter de kan rumme, og hvordan deltagerne kan benytte det.

Wayfinding og tydelige rammer for anvendelse

Når mange forskellige deltagere og aktiviteter skal sameksistere i kulturhusene, er tydelige rammer for anvendelse afgørende. Mange af husene er ikke bygget til formålet og kan være svære at finde rundt i. Når faciliteterne skifter funktion og indhold løbende, kan det være vanskeligt at få overblik over, hvad huset kan bruges til. Derfor er wayfinding vigtigt, ligesom værtskab spiller en vigtig rolle i forhold til at skabe synlighed og formidle de mange muligheder (og rammer) for at bruge kulturhuset.

¹Bygger videre på DELTAG-projektet fra rapporten *Kulturhuse i Danmark – en kvantitativt studie af et mangfoldigt felt* (2020)

Kulturhuses syv typiske funktioner

Scene

f.eks. til musik, film, teater, foredrag eller konferencer.

Møde- og selskabslokale

f.eks. til private arrangementer, møder eller workshops.

Bevægelsesrum

f.eks. til babyrytmik, gymnastik, performance eller dans.

Værksted

f.eks. til grafik, maling, syning, 'maker space' eller keramik.

Café eller spisested

f.eks. til at købe mad og drikke eller til fællesspisning.

Køkken

f.eks. store eller små køkkenfaciliteter med brugeradgang.

Åbne rum med fri adgang

f.eks. til ophold, socialt samvær eller selvorganiserede aktiviteter.

Se Bilag 1 for en uddybende beskrivelse af de syv funktioner.

Fysiske rammer

Multifunktionalitet har fordele og ulemper

Mange faciliteter i kulturhusene har en vis grad af multifunktionalitet. Multifunktionalitet er i stigende grad integreret i tilblivelsen af nye kulturhuse – især dem, der specifikt er opført som kulturhuse. Her er der taget højde for, at rummet skal kunne tilpasses forskellige behov og formål. Det indebærer ofte installation af teknik, udstyr eller bevægelige elementer, der kan ændre rummets størrelse og udtryk.

Multifunktionalitet skaber bred anvendelighed

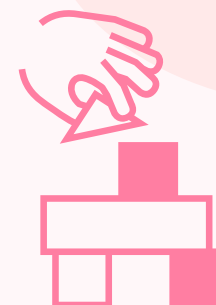
Multifunktionalitet kan være praktisk og bidrager til at sikre en bred anvendelighed, både hvad angår aktiviteter og deltagere. Når de nødvendige arkitektoniske og tekniske faciliteter er til stede, og medarbejderne i huset besidder den tekniske viden, åbner det for et bredt spektrum af muligheder for kulturhusene – fra intime digtoplæsninger til større dansefester og kunstinstallationer, hvor huset forvandles til en helt ny verden.

Selvom der er en styrke i, at alle lokaler i princippet kan være i stand til at rumme alle typer af aktiviteter, indebærer multifunktionalitet også visse udfordringer:

- **Det kan være ressourcekrævende:** Driften af multifunktionelle rum kræver betydelige medarbejderressourcer og teknisk udstyr. Især hvis lokalet skal omdannes til forskellige formål flere gange ugentligt – eller endda dagligt. Det er altafgørende for, at det multifunktionelle rum kan udnyttes til fulde og tilpasses til mange forskellige formål.
- **Det begrænser faciliteternes særegenhed:** Det kan være vanskeligt at skabe en særlig atmosfære til et bestemt arrangement i et rum med mange forskellige funktioner. Det kan f.eks. være svært at skabe de optimale rammer for et spillested, hvis lokalet også skal fungere som konferencecenter, dansesal og udstillingslokale. Forsøget på at favne det hele kan med andre ord gå ud over evnen til at dyrke det særlige ved en bestemt aktivitet.

Rummet kan bruges mere fleksibelt, når der er tekniske faglighed til stede. Det gør det muligt at tænke på nye måder, når noget skal stables op i huset.

Kulturhusleder

Tænk i flerfunktionalitet frem for multifunktionalitet

Nyere anbefalinger fra *Fremtidens kulturbyggeri* (2022) peger på, at man fremover bør tænke i *flerfunktionalitet* frem for multifunktionalitet. Det indebærer en variation af rum, der hver især opfylder bestemte funktioner og behov, kombineret med fælles-faciliteter og mødesteder.

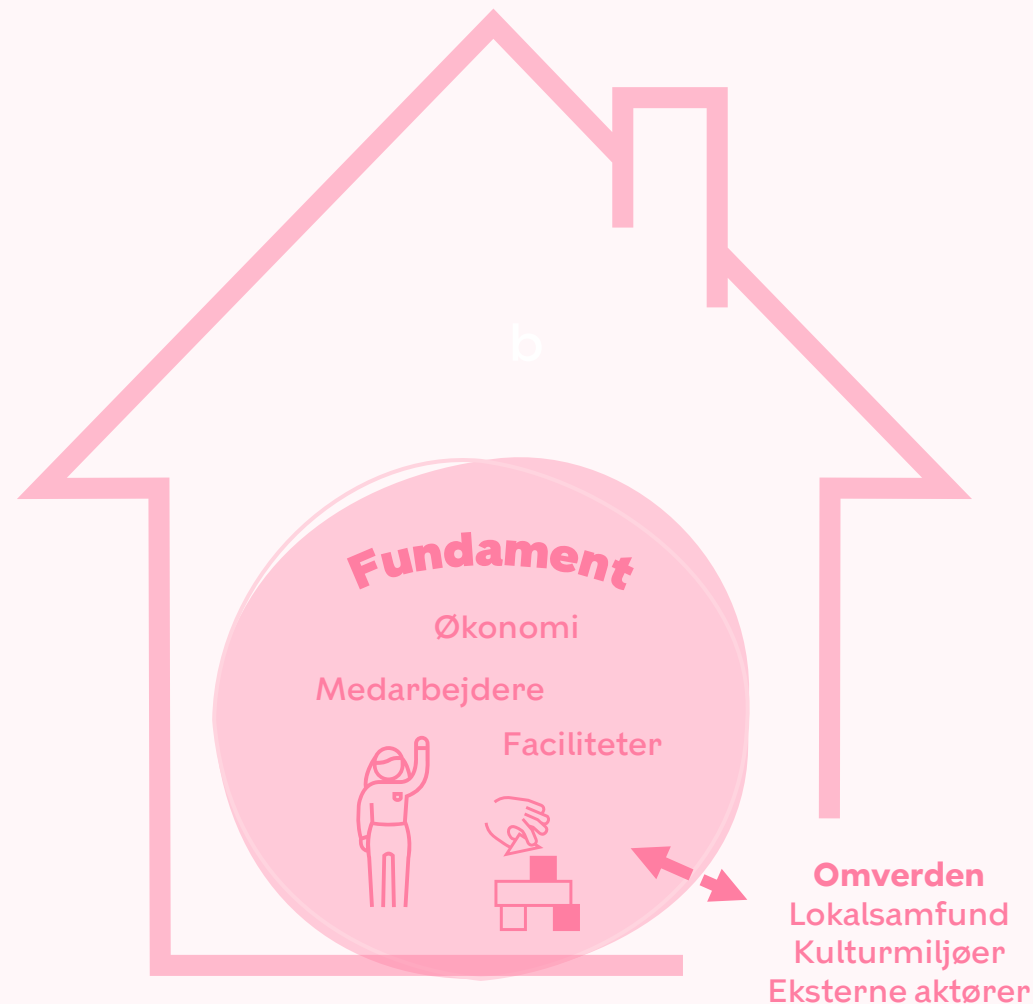
Opsummering: Kapitel 3

Hovedindsigter om kulturhusenes fundament

Dette kapitel har beskrevet kulturhusenes fundament, som består af tre grundsten: økonomi, medarbejdere og de fysiske faciliteter. Samlet set peger analysen på følgende hovedindsigter om kulturhusenes fundament:

Hovedindsigter om fundamentet

- Både selvejende og kommunale kulturhuse har en stærk forankring i deres lokalområder og diverse kunst- og kulturmiljøer.
- En væsentlig forskel mellem det kommunale og det selvejende kulturhus ligger i forankringen af deres fundament og driftsorganisation – begge skal dog leve op til visse kommunale regler.
- Kulturmedarbejderne spiller en afgørende og alsidig rolle i forhold til at skabe og vedligeholde kulturhusets rammer, aktiviteter og relationer.
- Kulturhusenes fysiske rammer afspejler husenes mangfoldighed – de rummer mange forskellige funktioner, og der er behov for god indretning, værtskab og tydelige rammer for anvendelse for at gøre faciliteterne tilgængelige.

Bilag

1. Beskrivelse af syv funktioner i kulturhusene
2. Karakteristik af de 5 casekulturhuse
3. Metode og datagrundlag
4. Litteratur

Bilag 1

Beskrivelse af syv funktioner i kulturhusene

Syv typiske funktioner i kulturhusene

Dette bilag beskriver syv typiske funktioner i kulturhusene. En facilitet kan rumme flere funktioner, da et lokale ofte skal kunne benyttes til flere forskellige formål. For eksempel kan et lokale fungere som en "café eller spisested" i én sammenhæng og som et "åbent rum" i en anden.

Nogle funktioner kalder på specifikke og klart definerede regler for brug. Dette er typisk værksteder, køkkener eller andre faciliteter med teknisk udstyr. Andre funktioner kalder på mere implicite tillidsbaserede regler, f.eks. åbne rum eller andre rum uden udstyr. Se uddybning i figuren til højre.

På de følgende sider præsenteres de syv typiske funktioner i kulturhuset med en beskrivelse af, hvilke betingelser der skal være til stede for, at funktionen er velfungerende. Betydningskompasset (som beskrevet i Kapitel 1) bruges til at vise, hvilken betydning en funktion særligt kan være med til at understøtte for deltagerne.

Formelle regler

Disse funktioner kræver tydelige rammer for deltagelse. Her er det vigtigt at have:

- Tydelige vedtagne regler for korrekt brug af lokale og udstyr.
- Tydelig fordeling af ansvar for håndhævelse af reglerne og en ansvarlig person, som brugeren kan henvende sig til.
- Velkomst og introduktion til nye brugere for at understøtte hensigtsmæssig brug på længere sigt.

Uformelle regler

Disse funktioner kræver mindre eksplicitte og formelle regler. Her er det vigtigt med:

- Mindre formelle retningslinjer for social adfærd, der sikrer, at mange brugere kan sameksistere.
- Et ansigt udadtil, man kan henvende sig til med spørgsmål og ang. tryghed.
- Klare husordensregler, der giver medarbejderen mandat til at håndhæve uacceptabel opførsel.

Scene

En scene gør det muligt at afholde koncerter, teater, dans og film samt ofte også foredrag, borgermøder m.m..

Det er typisk et fleksibelt rum med forskellige indretningsmuligheder med adgang til teknisk udstyr, som er en forudsætning for aktiviteten, f.eks. lys- og lydanlæg til koncerter, eller AV-udstyr og bord og stole til konferencer.

Adgang

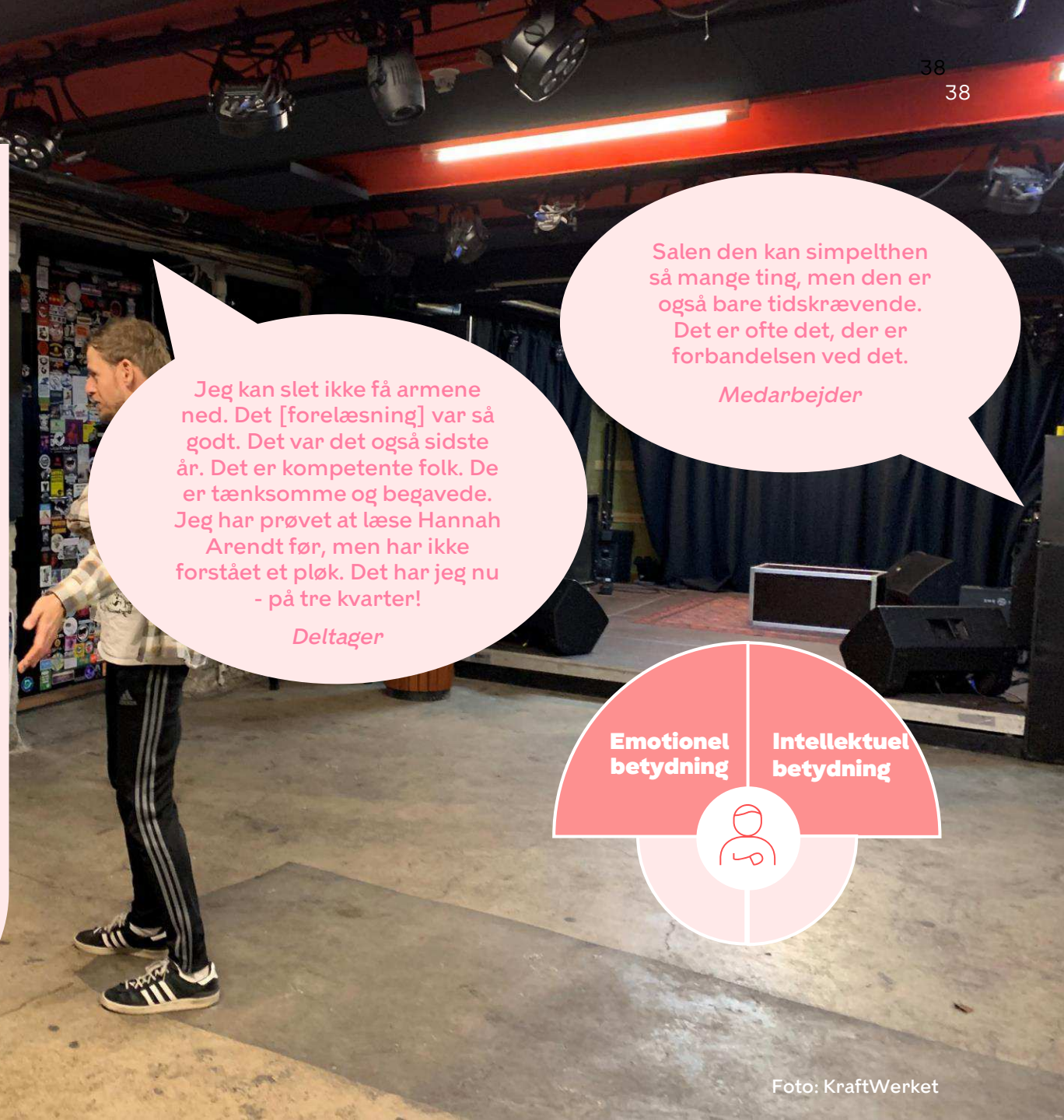
Kan både kræve forudgående tilmelding til aktiviteten eller tilknytning til huset og være frit tilgængelig.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Koordinering, booking, vedligehold og hyppig opstilling og nedtagning mellem aktiviteterne.
- Værtskab og personlig kontakt til kunstnere, samarbejdspartnere eller frivillige.
- Adgang til og ekspertviden om brug af teknisk udstyr, der understøtter alsidig brug af faciliteten.

Teknik og udstyr

- Bredt udvalg af teknisk udstyr af høj kvalitet, herunder projektor samt lyd- og lysanlæg.
- Fleksible indretningsmuligheder i forhold til lys, afskærmning, bord- og stoleopstilling m.m.
- Garderobe.

Jeg kan slet ikke få armene ned. Det [forelæsning] var så godt. Det var det også sidste år. Det er kompetente folk. De er taktsomme og begavede. Jeg har prøvet at læse Hannah Arendt før, men har ikke forstået et pløk. Det har jeg nu - på tre kvarter!

Deltager

Salen den kan simpelthen så mange ting, men den er også bare tidskrævende. Det er ofte det, der er forbandelsen ved det.

Medarbejder

Emotionel
betydning

Intellektuel
betydning

Møde- og selskabslokaler

Er velegnet til møder, foreningsaktivitet, workshops, mindre foredrag og private arrangementer, herunder fester.

Det er typisk et fleksibelt rum i varierende størrelse med forskellige indretningsmuligheder og med adgang til teknisk udstyr.

Skal lokalet fungere som selskabslokale, skal der være tilknyttet et køkken eller en café/spisested i bygningen.

Adgang

Kræver typisk en forudgående tilmelding f.eks. i en forening, booking eller tilknytning til huset.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Koordinering, vedligehold og hyppig opstilling og nedtagning mellem aktiviteterne.
- Værtskab og personlig kontakt til lejer af lokalet.
- Struktureret lokalebooking.
- Tydelige rammer for regler og vilkår for leje af lokalet.
- Adgang til basal viden om brug af teknisk udstyr.

Teknik og udstyr

- Brugervenligt udvalg af teknisk udstyr, herunder projektor.
- Fleksible indretningsmuligheder i forhold til lys, afskærmning, bord og stoleopstilling m.m.

Når alle kunstnere har pakket deres ting sammen og forladt huset, så er der et kæmpe praktisk efterslæb - al teknikken, som skal på plads. Alt det praktiske, der skal på plads af, hvad man har rykket rundt på af møbler. Alt skal ligesom hurtigst muligt tilbage. [...] Alle eftermiddagsaktiviteter i kulturhuset starter allerede mandagen efter. Der er ligesom nogle ting, der skal nulstilles. Der skal gøres et kæmpe, kæmpe stykke arbejde.

Medarbejder

Det har været sjovt at lære noget nyt. Det har også været godt, socialt samvær. Både mellem os [mor og datter] og de øvrige deltagere.

Deltager

Intellektuel betydning

Social betydning

Bevægelsesrum

Bevægelsesrum understøtte fysisk udfoldelse som dans, gymnastik, yoga, babyrytmik m.m..

Bevægelse forudsætter gulvplads, og rummet vil ofte have udstyr som spejle, lydanlæg og evt. andre redskaber, som gør det muligt at dyrke forskellige former for fysisk udfoldelse.

Adgang

Kræver typisk en forudgående tilmelding eller tilknytning til huset.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Koordinering og booking.
- Værtskab og personlig kontakt til brugere og lejer af lokalet.
- Oprydning.
- Evt. fremsætning af redskaber til fysisk udfoldelse.

Teknik og udstyr

- Gulv særligt egnet bevægelse.
- Udvalgt udstyr, der understøtter den specifikke bevægelsesaktivitet.
- Brugervenligt lydanlæg.
- Omklædningsrum og/eller opholdsrum.
- Spejle.

Det er en god måde at få nye øvelser og teknikker med sit barn. Nye teknikker til kolbøtter og alle ting, de har brug for, i stedet for at se på YouTube og andre kanaler. Det er hyggeligt og sjovt. I starten var det måske kun sjovt for mig, men nu er det også for ham [babyen].

Deltager

Igen, det er virkelig et hus til børnene. Jeg er ret vild med, at man kan klatre her på væggen og udfolde sig fysisk - også i boldrummet.

Samarbejdspartner

Emotionel betydning

Kreativ betydning

Værksted

Værksteder giver brugeren mulighed for at praktisere et håndværk, som typisk kræver plads og/eller særligt udstyr.

Det kan enten være et mono- eller multifunktionelt værkstedsrum, som har en fast indretning af det udstyr, som kræves af det specifikke håndværk, f.eks. grafik, tekstil, træ, maling m.m..

Adgang

Kræver typisk en forudgående tilmelding eller tilknytning til værkstedet.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Vært med fagspecifik viden om håndværket, værkstedet og huset.
- Personlig kontakt og vejledning til brugerne af værkstedet, herunder velkomst og introduktion til nye brugere.
- Tydelige rammer for brug af faciliteter og materialer.
- Udvidede åbningstider.
- Økonomi til vedligeholdelse af udstyr.

Teknik og udstyr

Værkstedet er en af de mere udstyrstunge faciliteter. Afhængig af typen af værksted kan det kræve:

- Vask og adgang til vand.
- Maskiner: symaskiner, keramikovne m.m.
- Bordplads samt stabile borde og stole.
- Opbevaringsplads på hylder.

Jeg plejer at sige, at vi har byens bedste grafikværksted. Der er alt det, man skal bruge, og det bliver holdt rent. [...] Det ser kun sådan ud, fordi vi alle sammen er med til at oppebære standarden. Jeg ville ikke selv være i stand til at køre det - det eksisterer kun, fordi det er et fællesskab.

Frivillig

Jeg kommer, fordi jeg godt kan lide at gøre nogle kreative ting. Det giver mig glæde. Og være sammen med andre, men behøver ikke at snakke med de andre. Det er hyggeligt. At andre laver noget, som de også kan lide. Det er rart. Og så nogle gange har man lyst til at være der alene og fordybe sig i sit håndværk.

Deltager

**Emotional
betydning**

**Kreativ
betydning**

Café eller spisested

En funktion, som de fleste brugere kender og er vant til at bruge i andre sammenhænge end i kulturhuse.

Caféen eller spisestedet vil ofte have en fast indretning, men med mulighed for at omdanne dele af rummet til at indeholde en aktivitet.

At have en café indebærer, at nogen driver den – enten en ekstern forpagter eller kulturhuset selv (i selvejende huse). Forpagtning kan se ud på flere forskellige måder i de kommunale kulturhuse.

Adgang

Kræver typisk ingen forudgående tilmelding eller tilknytning til huset.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Koordinering og samarbejde med forpagter.
- Koordinerede åbningstider.

Caféen er en del af værtskabet, da medarbejdere og frivillige i caféen ofte er det første (og måske eneste) synlige personale brugerne møder i rummet.

Teknik og udstyr

- Køkken- og rengøringsfaciliteter.
- Industrikøkken med nødvendigt udstyr og vedligeholdte redskaber (skarpe knive m.m.)

I det rum gør vi næsten alting. Når caféen er åben, er den jo alting. Den er reception, mødested, information. [...] Det mest populære sted i huset er caféen. Det er husets hjerte, selvom vi ikke kan lide det ord. Vi holder priserne nede i caféen - man skal kunne få en kaffe for 10 kroner.

Medarbejder

It's nice to work here. It has a lot of daylight with the windows. And cheap coffee and food. For me, it's important with other people there, like the public library. It's cozy. Feels good with a mix of young and old people.

Deltager

**Emotional
betydning**

**Social
betydning**

Køkken

En mindre udbredt funktion er køkkenfaciliteter med bruger-adgang. Køkkenet kan både være en del af et åbent rum eller et fest- eller mødelokale.

Faciliteten vil ofte være monofunktionel med fast indretning, som er koblet med et andet rum, hvor maden indtages enten til private arrangementer eller til fællesspisning med åben tilmelding.

Adgang

Vil typisk kræve en forudgående tilknytning til huset.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Koordinering og vedligehold, herunder oprydning og rengøring
- Personlig kontakt til bruger eller lejer af faciliteten.
- Tydelige regler for brug af faciliteten, udsmidning af fødevarer m.m.
- Køkkenet fungerer ikke optimalt, når der ikke er tydelige regler og vilkår for brug af faciliteten.

Teknik og udstyr

- Køkken- og rengøringsfaciliteter.
- Industrikøkken med nødvendigt udstyr og vedligeholdte redskaber (skarpe knive m.m.)
- Tilstødende rum med borde og stole, hvor maden kan indtages.

På 4 timer solgte jeg for 11.000 kr. Maskinen kunne ikke klare det, men der var så god stemning. Der var mange mennesker, og jeg kunne se, at de hyggede sig. Selvom det har været virkelig hårdt i det lille køkken, når man så ser de glade mennesker og den gode stemning, så bliver det glemt.

Frivillig

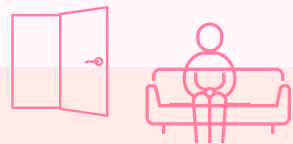
Man sørger for, at de får en god oplevelse. Det kan jeg godt lide. Jeg arbejder som kok til dagligt, men jeg får meget mere ud af at lave mad her end på arbejdet. Jeg arbejder i en kantine, hvor folk er sure og ikke sætter pris på maden. Men her er det ikke kvaliteten af maden, der er i fokus. Det siger jeg altid til nye frivillige, der er nervøse over, om det bliver godt nok. Det er samværet og den gode oplevelse.

Frivillig

**Social
betydning**

**Kreativ
betydning**

Åbne rum med fri adgang

Et udbredt rum, som kommer i mange forskellige former og størrelser. Det er et sted, hvor brugerne kan komme på egen hånd, og hvor det er tilladt at komme uden andet formål end ophold. Det kan være alt fra et lille opholdshjørne til et større område eller lokale i huset.

Rummet vil ofte være både fleksibelt og multifunktionelt, da det også bruges til planlagte aktiviteter. Indretningen kan invitere til socialt samvær, til selvorganiserede aktiviteter eller fungere som brugernes arbejdsstation.

Adgang

Kræver ingen forudgående tilmelding eller tilknytning til huset.

Forudsætninger for optimal anvendelse

- Oprydning.
- Mandat til at medarbejdere kan håndhæve "utilsigtet brug" af lokalet i forhold til støj og rod.
- Tydelige rammer for, hvad rummet kan bruges til, f.eks. til ophold, pauserum, mødested, arbejdsrum m.m.
- Tydelige rammer for, af hvem og hvordan faciliteten kan benyttes.

Teknik og udstyr

- Åbne rum uden en specifik funktion er den facilitet, der kræver mindst teknik og udstyr. Det er dog vigtigt, at der er borde og stole, der kan benyttes til ophold.
- Dertil kan komme indretning, der inviterer til fri benyttelse af rum og lokale, samt eks. stikkontakter.

Vi er mest bare ved 'Grotten'. Vi bor selv på Rentemestervej, så at komme her er ligesom ikke at være hjemme, men tæt på hjem - det er et andet rum at tage børnene med ned til. Og så er det gratis at være her, opholde sig i og bruge huset - det er et kæmpe plus.

Deltager

Lige så snart at der er nogen, og der bliver skabt en kontekst, så sker der også noget med rummet. Det bliver på den måde nogle fællesskaber, man stilladserer via bordene og stolene.

Samarbejdspartner

**Emotional
betydning**

**Social
betydning**

Bilag 2

Karakteristik af de 5 case- kulturhuse

Introduktion

Karakteristik af de 5 casekulturhuse

Dette bilag indeholder en karakteristik af de fem kulturhuse, der indgår som cases i undersøgelsen. Hvert kulturhus beskrives på de tre niveauer:

- Fundament
- Indhold
- Betydning

Beskrivelsen i **fundament** og **indhold** bygger primært på interviews med ledere og medarbejdere samt tal fra økonomisystemet Kvantum (for de kommunale huse). Materialet er kvalificeret af de pågældende kulturhusledere.

Karakteristikken af husenes **betydning** er udtryk for arbejdsgruppens analyse, der foruden ovenstående også bygger på uformelle interviews med deltagere (både publikum og frivillige), dybdeinterviews med faste deltagere, interviews med samarbejdspartnere samt observationer igennem egen tilstedeværelse i kulturhuset og deltagelse i aktiviteter.

Til analysen af kulturhusenes betydning benyttes analyseværktøjet *betydningskompasset*, der er udviklet af Seismonaut. Betydningskompasset beskrives mere uddybende i Kapitel 1 (s. 25-29).

Det er vigtigt at understrege, at alle fem kulturhuse rummer samtlige aspekter af betydning, blot i forskellig grad. Hensigten med at bruge betydningskompasset er at vise, hvordan husene har hver sin unikke betydningsprofil, der udspringer af husets faciliteter, indhold, historik og organisering.

Bilaget indeholder besøgstal for 2023 fra de fire kommunalt ejede kulturhuse i undersøgelsen. Tallene bygger på besøgstællere opsat ved udvalgte indgange i kulturhusene og er behæftet med en vis usikkerhed som følge af tællernes placering samt tekniske udfald.

Økonomi

Oversigterne over kulturhusenes økonomi bygger på tal fra økonomisystemet Kvantum om kulturhusenes budgetter i 2024 (for de fire kommunale huse). Hvad angår eksterne midler fra fonde og andre tilskud er der tale om 2023-tal, da de ikke indgår som en del af kulturhusenes kommunale budget.

Når der henvises til "Aktiviteter" under hhv. indtægts- og udgiftsbudgettet dækker dette over en variation af poster fra hus til hus alt efter, hvilke aktivitetstyper huset har. Udgifter og indtægter ifm. aktiviteter skal derfor ses som en samlebetegnelse for materialer, markedsføring, barindkøb/salg, teknik mm. På samme måde kan der være forskel på, hvad posten "Øvrige" dækker over fra hus til hus.

Kulturhusenes økonomi vises som oversigtsdiagrammer og ikke med specifikke tal for hver post. Det skyldes, at formålet ikke er at gå i detaljer med økonomien, men at vise sammensætningen af forskellige indtægter og udgifter. Dog fremgår husenes samlede indtægts-, udgifts- og nettobudget i faktiske tal for at vise forholdet mellem indtægts- og udgiftssiden.

Kulturhuset Islands Brygge

FAKTABOKS

- **Bygning** indviet i 2002, renoveret i 2020
- **Ejerforhold:** Ejes og drives af Københavns Kommune
- **Område:** Amager Vest
- **Størrelse:** 1500 m²
- **Medarbejdere:** 9,3 årsværk fordelt på 12 medarbejdere (inkl. tværgående afviklerteam)
- **Type:** Breddekulturhus
- **Arbejdsform:** Primært producerende og samarbejdende
- **Faciliteter:** Multisal, mødelokaler, bevægelsesrum, café

Kulturhuset Islands Brygge

Fundament

Om huset

Kulturhuset Islands Brygge blev bygget til formålet og stod færdigt i 2002. Huset er placeret på Islands Brygges havnefront og har et stort udeareal ud mod havnen, der særligt tages i brug om sommeren. Det bruges både af cafégæster og til aktiviteter som loppemarkeder og Sankt Hans-bål.

Kulturhuset består af en hovedbygning i to plan - en stueetage og en kælder - samt en mindre tilstødende bygning. Centralt placeret i hovedbygningens stueetage ligger husets café, der er forpagtet af erhvervslejemålet Bryggens Spisehus. Derudover findes en række mødelokaler samt en større multisal. I kælderen findes et bevægelseslokale og et mere uformelt opholds- og gennemgangsrum. Alle lokalerne kan bookes af både privatpersoner, foreninger og kommunale aktører på

bookbyen.dk (og for udvalgte foreninger gennem Foreningsportalen). Den tilstødende bygning, Lysthuset, rummer et festlokale med tilhørende køkken (som ligeledes lejes ud), samt et par kontorer og depot.

Organisering

Huset er kommunalt ejet. Medarbejdergruppen rummer både kulturformidlere (hhv. børn, voksen og musik), afviklere (inkl. koordinator) samt en grafiker. Kulturformidlerne står for at planlægge, booke og udvikle kulturhusets program, både på egen hånd (særligt koncerter) og sammen med samarbejdspartnere (særligt i forhold til andre kulturaktiviteter).

Afviklerne, der indgår i et tværgående afviklerteam i bydelen, står for at afvikle husets aktiviteter og har teknisk viden om udstyr og faciliteter i huset.

Økonomi

En stor del af kulturhusets indtægter kommer fra lokaleudlejning. Lokalerne har en attraktiv lokation, da de både ligger centralt og i smukke omgivelser ved havnen.

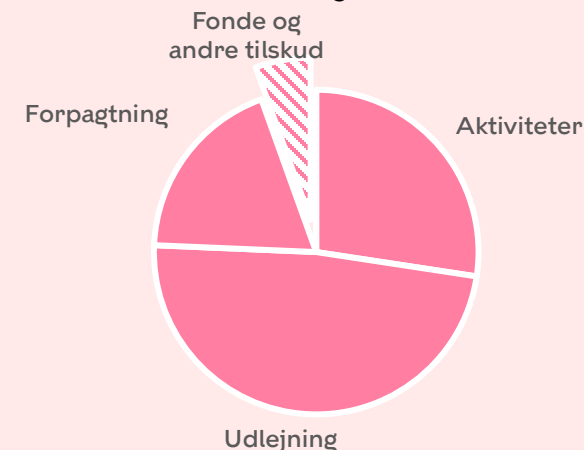
Hertil kommer indtægter ifm. aktiviteter (bl.a. fra entré) og forpagtningsaftalen med Bryggens Spisehus. Derudover modtog huset i 2023 en række andre tilskudsmidler (inkl. honorarstøtte, hvor de i 2023 modtog 230.000 kr.), der udgør en mindre del af budgettet.

På udgiftssiden er løn den største udgiftspost, herefter udgifter ifm. aktiviteter, husleje og øvrige (som bl.a. dækker udgifter diverse abonnementer og udgifter ifm. Brygge-kælderen, som er en kulturlokation, der også er under Kulturhus Islands Brygges administration).

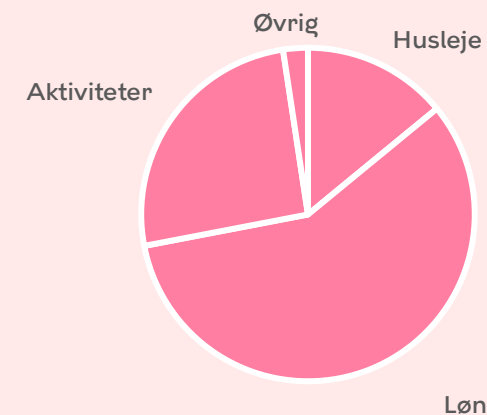
Økonomi

48

Indtægter

Udgifter

Indtægtsbudget: -5.876.257 kr.
 Udgiftsbudget: 10.012.185 kr.
 Nettobudget: 4.135.928 kr.

Kulturhuset Islands Brygge

Indhold

Deltagere

Kulturhuset er kategoriseret som et breddekulturhus, hvilket ses i husets brede brugergruppe, der er en blanding af både lokale borgere og besøgende fra hele byen. Der kommer mange café-gæster og mødedeltagere. Husets målgruppe er bred og omfatter både børn og voksne. Dog har huset haft færre deltagere i gruppen 15-25 år end ønsket. Man har derfor arbejdet en del med målgrupper i huset bl.a. gennem en særlig klimaindsats, som har tiltrukket flere unge.

Kulturhuset Islands Brygge rummer mange deltagelsesformer, men følgende er særligt fremtrædende:

- *Publikum*
- *Stamgæsten*
- *Klubmedlemmet*
- *Den hjælpende hånd*

Aktiviteter

Ligesom deres målgruppe, er deres program bredt og alsidigt, men kulturhuset har et særlig fokus på aktiviteter indenfor temaet "klima og natur". Kulturhuset arbejder både producerende, samarbejdende og rummende. Aktiviteterne arrangeres både af huset selv (producerende) og i samarbejde med husets frivillige og andre indholdspartnere (samarbejdende), og inkluderer bl.a.:

- Koncerter
- Babyrytmik og legestue
- Dans
- Foreningsgymnastik
- Film, bl.a. Tysk filmklub
- Workshops, bl.a. sæbe og broderi
- Teater
- Fællesspisning
- Udendørsaktiviteter som loppemarkeder og Sankt Hans

Derudover har Kulturhuset Islands Brygge en hel del møder, konferencer og fester, hvor borgere og foreninger lejer sig ind i huset og skaber aktivitet (rummende).

Samarbejdspartnere

- Folkeoplysende foreninger, herunder FOF og Folkeuniversitetet
- Aktivistgrupper
- Naboer (lokale butikker m.m.)
- Kunstnere
- Borgerforeninger
- Fabrikken for Kunst og Design
- Danmarks Naturfredningsforening
- Miljøpunkt Amager
- Copenhagen Jazz Festival
- Amagerfælleds Venner
- Sex-Tech Nordics
- Alternative Fashion Week
- Foreninger, herunder PanDans og gymnastikforeninger
- Klub Geysen
- Salsabine (dans)
- Klub Soja
- Non-profits, bl.a. CustomiseMe
- Goethe Institut (Tysk filmklub)
- Lokaludvalg
- Medier (lokalavisen mfl.)
- SSP
- Andre forvaltninger

Kulturhuset Islands Brygge havde 211.489 besøgende i 2023
(Besøgsrapport i KFF 2024)

Kulturhuset Islands Brygge Betydning

Kulturhuset Islands Brygges betydningsprofil bærer præg af, at huset er et breddekulturhus og rummer mange forskellige aktiviteter. Huset blander genrer og rummer både hverdagsaktiviteter og større events, der skaber stor diversitet på arrangementsfladen. Dette afspejles i betydningsprofilen, som rummer lidt af det hele.

Gode rammer for intellektuel og emotionel betydning

Husets multital og gode mødefaciliteter danner særligt gode rammer for intellektuel og emotionel betydning. Her kan man komme og deltage i foredrag, undervisning og professionelt opsatte koncerter, der har god lyd og lys. Dette skaber mulighed for at blive berørt af en musikalsk oplevelse eller opnå ny viden gennem undervisning og mødedeltagelse.

En del af den emotionelle betydning består desuden i, at mange fremhæver

kulturhusets placering på havnen som et vigtigt element i husets betydning, der skaber velvære. Det kan både være ved en dans en sommeraften på terrassen eller ved at benytte husets café som arbejdsplads med udsigt til vandet.

Mangel på rammer for kreativ udfoldelse og få relationer på tværs af brugergrupper

På trods af, at kulturhusets program indeholder workshops, har huset ikke deciderede værkstedsfaciliteter, hvilket gør at "kreativ udfoldelse" ikke har været et dominerende tema i dataindsamlingen.

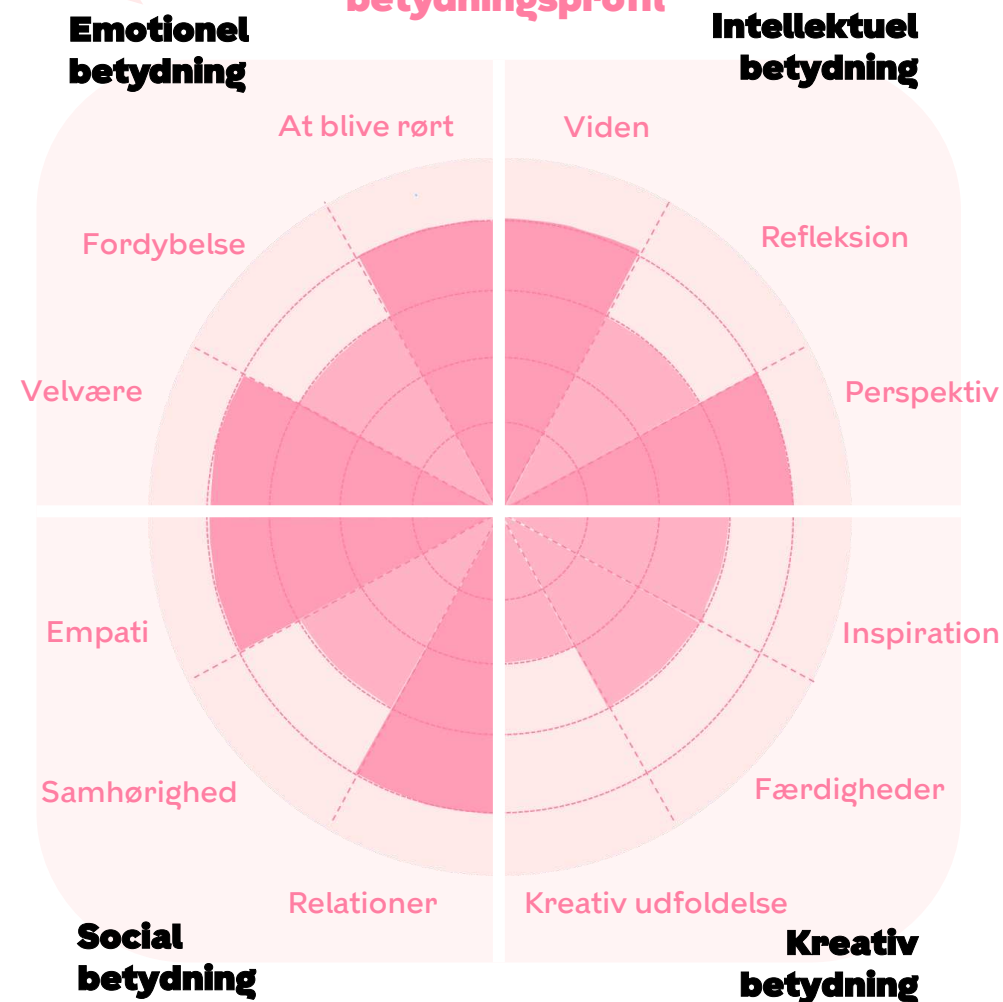
De mange brugergrupper i huset har stærke relationer internt, og der er også flere deltagere, der udtrykker stærkt lokalt tilhørsforhold, hvilket styrker empatien og relationerne i huset. Der er dog i mindre grad relationer på tværs af huset som helhed, hvilket er medvirkende til, at det vurderes til at have lavere grad af "samhørighed".

Det er et godt sted at mødes og få hjernecellerne til at rotere lidt. Det taler vi meget om.

Deltager, Kulturhuset Islands Brygge

Kulturhuset Islands Brygges betydningsprofil

Børnekultur- hus Ama'r

FAKTABOKS

- **Bygning** indviet i 2013
- **Ejerforhold:** Ejes og drives af Københavns Kommune
- **Område:** Amager Øst
- **Størrelse:** 915 m²
- **Medarbejdere:** 3,8 årsværk fordelt på 4 faste medarbejdere, 1 seniormedarbejder og studentermedhjælper
- **Type:** Nichekulturhus
- **Arbejdsform:** Producerende og samarbejdende
- **Faciliteter:** Multisal, bevægelsesrum, værksted, andre undervisningslokaler

Børnekulturhus Ama'r Fundament

Om huset

Foreningen Børnekulturhus Ama'r har eksisteret siden 1994 men blev først en del af Københavns Kommune i 2013, hvor selve bygningen også blev indviet. Huset er tegnet af arkitekt Dorte Mandrup specifikt med øje for børn som målgruppe. Udformningen af huset blev til med involvering af børn, hvilket bl.a. kan ses i skæve hjørner, kig ind til andre rum og en stor klatrevæg som en central del af husets planløsning.

Huset består af en række forskellige undervisningslokaler, der forbindes af et stort åbent rum. Undervisningslokalerne har faciliteter til aktiviteter som tegning, animation, dans, teater og kreativt værksted. Desuden er der et caféområde (uden café) med et åbent medarbejderkøkken.

Huset har åbent fra kl. 10.00-17.30 i hverdage og lørdag, og har lukket om søndagen. De fleste

undervisningslokaler er dog lukkede for offentligheden i det daglige, da særligt værkstederne kræver facilitering af en medarbejder.

Organisering

Kulturhuset har få faste medarbejdere men en del selvstændige kunstnere tilknyttet ifm. undervisning. Den faste medarbejdergruppe består af børne- og kulturkonsulenter, der står for drift og udvikling af husets projekter, en seniorarbejder, der sidder med al deres grafiske arbejde samt en kulturkoordinator med ansvar for kulturskolen.

Derudover har huset et par medarbejdere løst ansat til afvikling og værtskab både ifm. kulturskolen og andre events. De deler en afvikler med resten af Amager og der er derfor overlap i medarbejdergruppen med bl.a. Kulturhuset Islands Brygge.

Til alle husets aktiviteter lægges der vægt på, at underviserne er kunstnere af faglighed, da børnenes møde med kunsten er i centrum for Børnekulturhus Ama'r. Kulturhuset har desuden projektet Kulturpiloterne, der med to ansatte skaber kultur ude af huset – særligt i udvalgte boligområder på Amager.

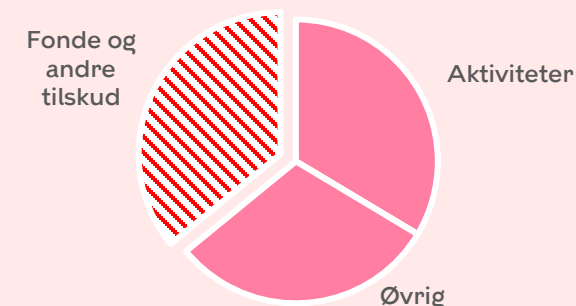
Økonomi

Børnekulturhusets indtægter består af indtægter fra aktiviteter, fonde og andre tilskud og øvrige (entréindtægter fra kulturskolen, lørdagsworkshops m.m.).

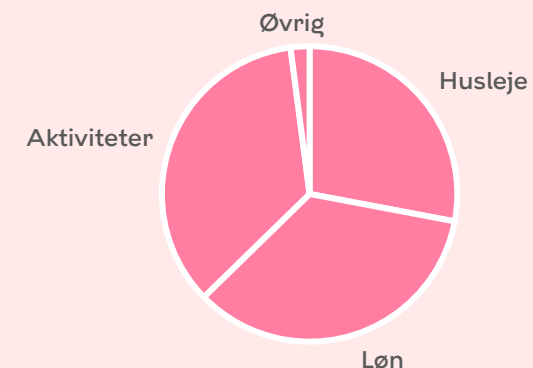
På udgiftssiden er aktiviteter den største post, hvilket primært dækker over honorarer til kunstnere. Herefter kommer løn til faste medarbejdere, husleje og øvrige, som primært dækker udgifter ifm. kulturskolen.

Økonomi

Indtægter

Udgifter

Indtægtsbudget: -1.460.987 kr.

Udgiftsbudget: 5.753.253 kr.

Nettobudget: 4.292.266 kr.

Børnekulturhus Ama'r

Indhold

Deltagere

Børnekulturhuset karakteriseres som et nicheskulturhus, da det fokuserer på en enkelt målgruppe: børn. Husets forskellige aktiviteter målretter sig forskellige aldersgrupper. Børnene skal altid være i selskab med en voksen, hvorfor der også kommer en del forældre i huset.

Børnekulturhus Ama'r deler deres deltagere op i tre kategorier:

- Daginstitutioner på tur og skoleklasser (typisk i dagtimerne)
- Børn, der går i kulturskolen (eftermiddags- og aftentimerne)
- Familier (drop-in – særligt i weekenderne)

Børnekulturhus Ama'r rummer mange deltagelsesformer, men følgende er særligt fremtrædende:

- *Klubmedlemmet*
- *Den udøvende*
- *Stamgæsten*

Aktiviteter

Børnekulturhus Ama'r arbejder producerende og samarbejdende, og har en række faste aktivitetsformater i huset. Selv deler de aktiviteterne op i tre ben, der afspejler inddelingen af deltagerne til venstre:

1. Aktiviteter for daginstitutioner og skoleklasser

Forløb eller forestillinger, der er arrangeret i samarbejde med en kunstner. Her flytter en huskunstner midlertidigt ind og underviser.

2. Kulturskolen

Kulturskolen er kurateret af kulturhuset selv men undervises af kunstnere, der arbejder freelance. Her kan børn "gå til kultur", f.eks. animation, teater, smykkedesign og dans.

3. Aktiviteter for familier

I weekender og ferier afholder huset forskellige aktiviteter for familier eller større børn. Typisk er der hver weekend en åben lørdagsworkshop, hvor familier kan droppe ind til en kreativ aktivitet i værkstedet. Disse er arrangeret i samarbejde med forskellige kunstnere – både nye og gengangere.

Huset holder også "Åben legestue", som er et fast åbent tilbud, hvor børnefamilier kan droppe ind og lege på egen hånd.

Hertil kommer festivaler (24 hemmeligheder, Amager Børnemusikfestival, Amager Børneteaterfestival, Spring og Sommer på Stranden), som huset afholder i samarbejde med flere andre aktører.

Samarbejdspartnere

- Kunstnere/undervisere
- Teater ZeBu
- Amager Lokalpunkt
- Amager Vest
- Andre kulturhuse
- Tilskudsgivere:
 - Nordea
 - Statens Kunstfond
 - M.fl.
- Folkeskoler i bydelen (BUF)
- Foreninger
- Teatre

Børnekulturhus Ama'r havde 50.193 besøgende i 2023 (Besøgsrapport i KFF 2024).

Børnekulturhus Ama'r Betydning

Bygget til kreativ udfoldelse

Børnekulturhus Ama'r er af nyere dato og bygget til kreativ udfoldelse. Med sine værkstedsfaciliteter og mange samarbejder med professionelle kunstnere skaber kulturhuset mulighed for, at deltagerne kan udfolde sig indenfor kunst og kultur i professionelle rammer.

Alt dette understøtter den kreative og emotionelle betydning, hvor børn får mulighed for at leve sig ind i værker og fortællinger med alle sanser, lære nye færdigheder og udvikle sig som mennesker.

At være vidne til børnenes oplevelser og deltagelse i Børnekulthus Ama'r har desuden stor emotionel betydning for de voksne, som børnene følges med i kulturhuset.

Jeg lærte en masse. En masse teknikker. Jeg har tegnet den her [viser en Mickey Mouse figur].

Deltager, Børnekulturhus Ama'r

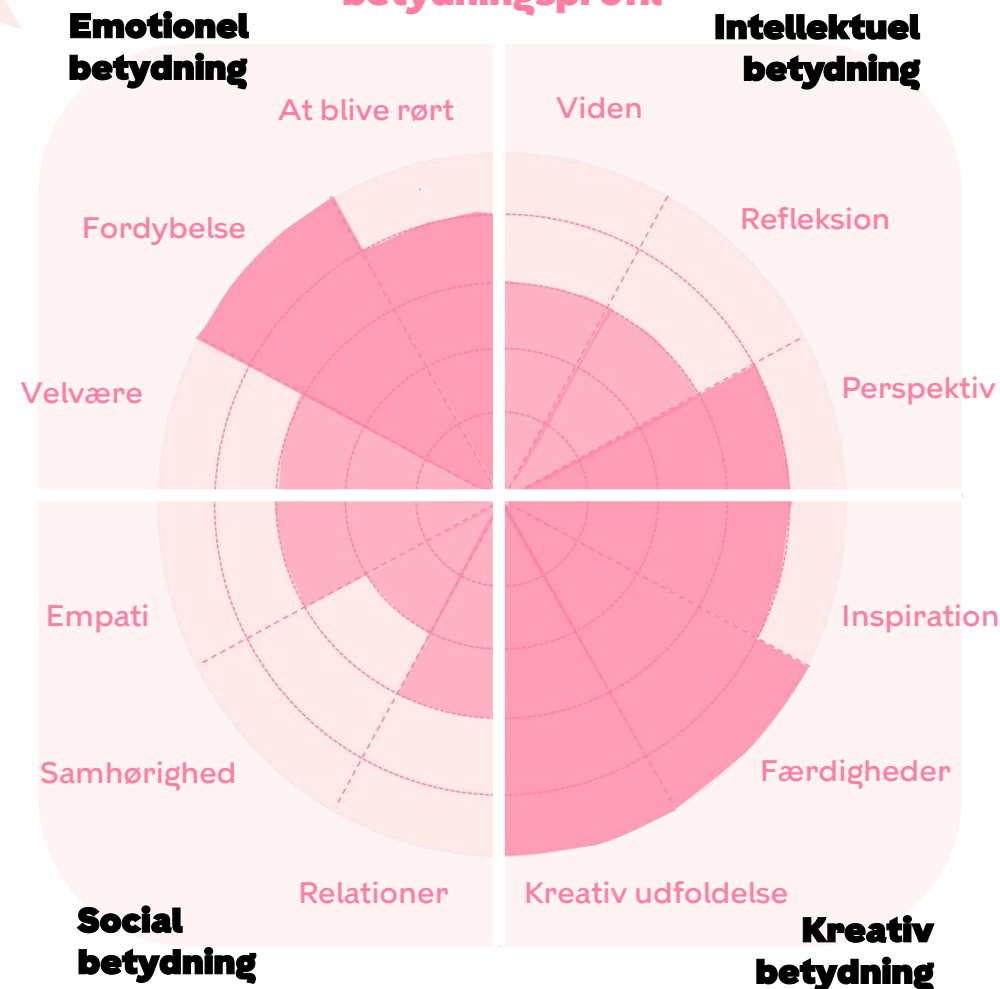
Samlet set afspejler dette sig i en betydningsprofil, der særligt er kendetegnet af den emotionelle og kreative betydning.

Midlertidige fællesskaber præger betydningsprofilen

Det stærke fokus på børnenes egne kreative praksisser giver i mindre grad plads til en social betydning. Midlertidige fællesskaber opstår til workshops og undervisning, ligesom fællesskaber fra skoler og dagtilbud tages med ind i børnekulturhuset. Deltagerne synes dog i mindre grad at opbygge varige fællesskaber eller en følelse af samhørighed på tværs af deltagere og aktiviteter.

Børnekulturhus Ama'r's betydningsprofil

KraftWerket

FAKTABOKS

- **Bygget** i 1912, brugt som kulturhus siden 2000
- **Ejerforhold:** Ejers og drives af Københavns Kommune
- **Område:** Valby
- **Størrelse:** 500 m²
- **Medarbejdere:** 1,6 årsværk, fordelt på 3 medarbejdere
- **Type:** Nichekulturhus
- **Arbejdsform:** Primært rummende og samarbejdende
- **Faciliteter:** Fællesrum, musikstudie, koncertscene, industrikøkken, biograf

KraftWerket Fundament

Om huset

KraftWerket har en historik, der går forud for det fysiske hus. Idéen udsprang af "Kommunalprojektet", hvor en gruppe unge – primært rollespillere – der dengang var på Østerbro, ønskede et ungekulturhus. Det er uklart præcis hvornår, men for ca. 25 år siden fik KraftWerket tildelt bygningen på Toftegårdsplads. Huset er en ældre bygning, der oprindeligt fungerede som lederbolig for den malerfabrik, som Valby Kulturhus nu ligger i.

I husets kælder findes spillestedet UnderWerket, hvor der både foregår brugerstyrede koncerter og andre events. Spillestedet har professionelt lys- og lydudstyr.

I stueetagen møder man det åbne rum Plenum, hvorfra der er adgang til to forskellige køkkener - et industrikøkken og et brugerkøkken med depot.

Derudover er der også et par kontorer i stueetagen, både for medarbejderne og for faste aktører i huset. På 1. sal finder man tre multifunktionelle rum (bruges som galleri, mødelokale og biograf) samt et indspilningsstudie.

Kulturhuset har ikke faste, bemandede åbningstider, men er åbent 24/7 for faste brugere med egen nøglebrik til huset.

Organisering

Kulturhusets medarbejdere udgøres af én fuldtidsansat kultur- og spillestedsansvarlig, samt én deltidsansat sceneansvarlig, der deles mellem KraftWerket og Valby Kulturhus. Derudover har huset et hold af tre teknikere tilknyttet freelance til at sørge for lyd og lys til koncerter og events.

Huset har en række faste aktører, der står for at afholde aktiviteter og har

medbestemmelse over driften af huset. Da vi besøgte KraftWerket, havde de netop gennemgået en større omorganisering, hvor flere faste deltagere, der havde kontorpladser i huset, rykkede ud, og en række nye faste arrangørgrupper kom til.

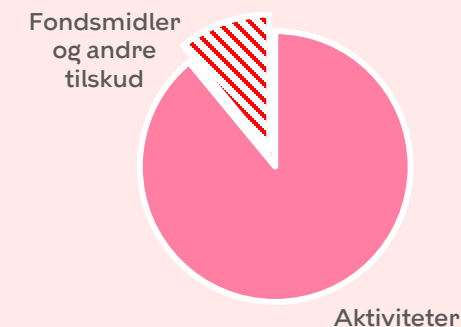
Økonomi

KraftWerkets primære indtægter er aktivitetsindtægter ifm. entré og salg af forplejning. Herudover er fondsmidler og honorarstøtte til musikere en væsentlig del af husets indtægter, som de i 2024 forventer vil løbe op i 250.000-300.000 kr. (dette fremgår ikke af modellen til højre, da fondsmidlerne er fra 2023).

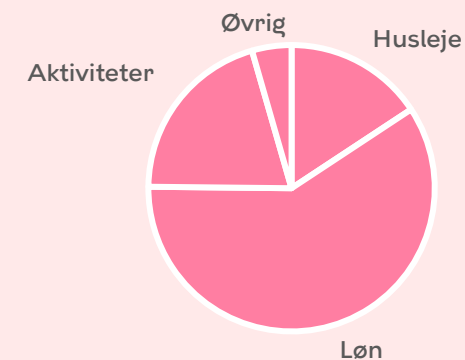
KraftWerket har udgifter til lønnet personale, husleje, aktiviteter, øvrige (teknik eller andre udgifter m.m.) og honorarer til kunstnere (fremgår ikke af udgifterne til højre).

Økonomi

Indtægter

Udgifter

Indtægtsbudget: -365.000 kr.
Udgiftsbudget: 1.570.366 kr.
Nettobudget: 1.205.366 kr.

KraftWerket

Indhold

Deltagere

KraftWerket er karakteriseret som et nichekulturhus, da de fokuserer på én målgruppe: unge (15-30 år) og særligt er deres målgruppe de unge, der skaber aktiviteter i huset. Selv kalder KraftWerket dem aktivister, som er organiseret i arrangørresidenser. Dette indebærer, at de benytter huset til at skabe kultur af forskellig art.

Nogle er organiseret som klubber eller foreninger, mens andre er mere løst organiseret. Fælles for dem er, at de er samlet om interessefællesskaber, og flere af grupperne har egne frivillige tilknyttede, der hjælper til at udvikle og afvikle aktiviteterne.

Hver måned afholdes et husmøde faciliteret af en medarbejder i huset, hvor der orienteres og sparres på tværs af de forskellige grupper og træffes fælles beslutninger om husets drift.

Udover de faste aktivister i huset, er der også mange deltagere, der kommer og benytter sig af de aktiviteter, som de faste deltagere arrangerer. Dette er ligeledes primært unge, men også ældre aldersgrupper deltager som gæster og publikum. En stor del af deltagerne på tværs af deltagelsestyper er internationale københavnere (sammenlignet med andre kulturhuse).

KraftWerket rummer mange deltagelsesformer, men følgende er særligt fremtrædende i huset:

- *Fællesskabsfacilitatoren*
- *Kulturarrangøren*
- *Stamgæsten*
- *Publikum*
- *Den hjælpende hånd*

Aktiviteter

KraftWerket har en lang række tilbagevendende aktiviteter i huset, der arrangeres af husets frivillige aktører. Aktiviteterne bliver til i (forskellig grad af) samarbejde med husets medarbejdere og husets arbejdsform kan derfor karakteriseres som både rummende og samarbejdende. Aktiviteterne er bl.a.:

- Folkekøkken
- Filmvisninger
- Brætspil
- Koncerter
- Kunststudstillinger
- Festivaler
- Fester
- Teater
- Rådgivning
- Workshops
- Rollespil

Samarbejdspartnere

Udover de aktører, som skaber indhold i huset (musikbookinggrupper, KraftWerkets Folkekøkken m.fl.), har KraftWerket en række samarbejdspartnere:

- Københavns Musikudvalg
- Tilskudsgivere:
 - Statens Kunstfond
 - Tuborgfondet
- Valby lokaludvalg
- Snabslanten
- RUSK
- Faglige fællesskaber – både i og uden for KFF

KraftWerket havde
51.114 besøgende i 2023
(Besøgsrapport i KFF 2024).

KraftWerket Betydning

KraftWerkets betydningsprofil bærer præg af husets rummende og samarbejdende arbejdsform med høj grad af medbestemmelse. Der er fokus på deltagerens egen mulighed for at eksperimentere og lære nye færdigheder – som ét stort værksted for nye kulturskabere.

Medbestemmelse og engagement fremmer kreativ og social betydning

Husets aktiviteter bliver til på baggrund af et stort engagement og ansvar blandt deltagerne. Især de udøvende aktører fremhæver den kreative betydning i at prøve kræfter med at skabe kultur og arrangementer samt opbygge nye færdigheder. De inspirerer også hinanden, ligesom andre deltagere kan opleve at blive inspireret af indholdet i huset. Derfor udmærker

I always feel welcomed in the house. [...] I sit here and usually I feel a sense of belonging. I think it is because I have many good experiences here. People come here to meet new people.

Deltager, KraftWerket

husets betydningsprofil sig særligt indenfor den kreative betydning.

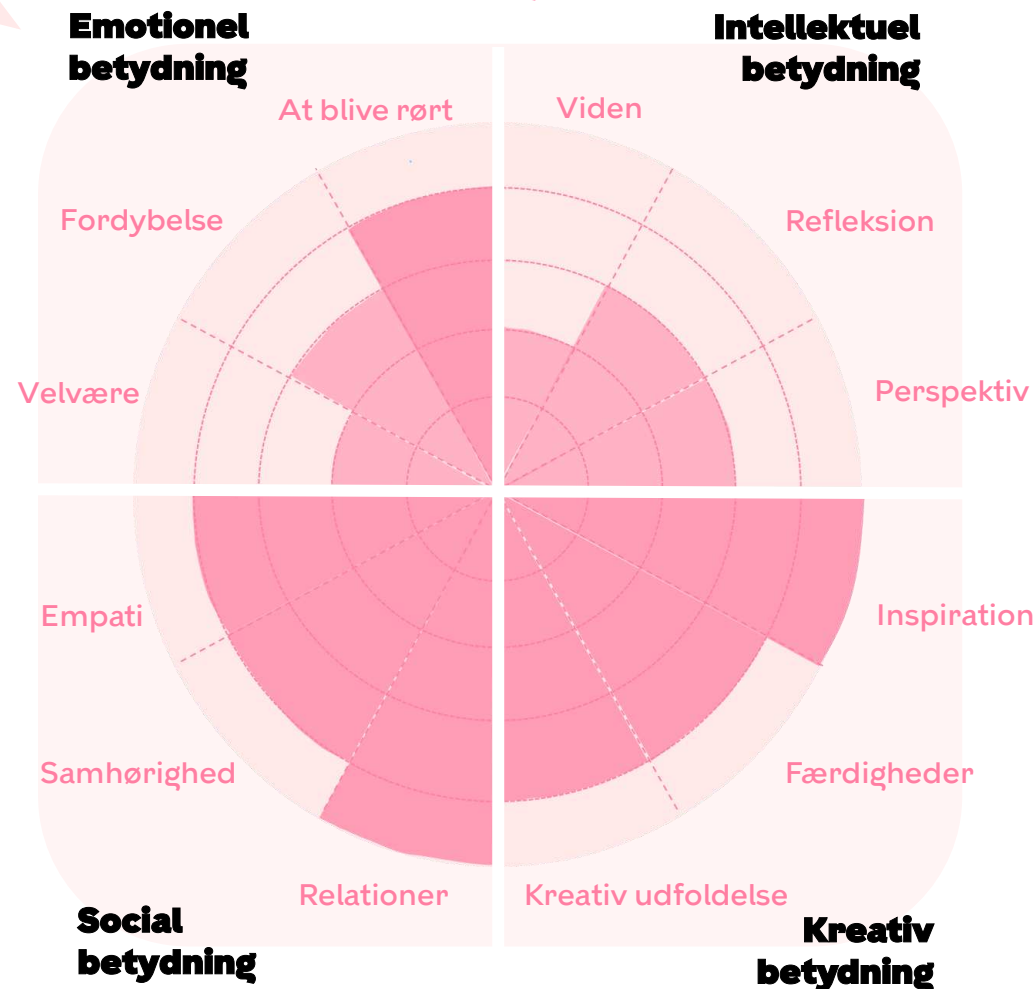
KraftWerket har også stor social betydning for deltagerne. Det understøttes særligt af tilbagevendende aktiviteter som fællesspisning og fælles husmøder, hvor der skabes relationer på tværs af husets forskellige grupper. Den høje grad af medbestemmelse betyder også, at deltagerne har en oplevelse af at høre til – som en del af stedet og det mangfoldige fællesskab mellem brugergrupper.

Mindre grad af velvære og viden

Det store fokus på engagement og deltagelse betyder, at der ikke er lige så meget fokus på at understøtte det mere "indadvendte" kulturforbrug. Velvære, fordybelse og intellektuel betydning er derfor i mindre grad til stede i KraftWerkets betydningsprofil.

KraftWerkets betydningsprofil

BIBLIOTEKET på Rente- mestervej

FAKTABOKS

- **Bygget** i 2011, hvor man samlede et kulturhus og to biblioteker
- **Ejerforhold:** Ejes og drives af Københavns Kommune
- **Område:** Bispebjerg
- **Størrelse:** 3000 m²
- **Medarbejdere:** 3,5 årsværk (kulturhusdelen) fordelt på 5 medarbejdere
- **Type:** Breddekulturhus
- **Arbejdsform:** Primært producerende og samarbejdende
- **Faciliteter:** Multisal, mødelokaler, værksteder, café

BIBLIOTEKET på Rentemestervej Fundament

Om huset

BIBLIOTEKET på Rentemestervej er et samlokaliseret hus, der både rummer bibliotek, kulturhus og borgerservice. Huset består af en ældre og en nyere bygning. Huset blev indviet i 2011 og er tegnet af tegnestuen COBE.

Huset er i tre etager, der er forbundet af et åbent trappeforløb centralt i huset. På alle etager findes biblioteksfunktioner, der starter i stueetagen, hvor bibliotekets udlån og bogudstillinger findes. I stuen er desuden børneområdet Grotten, husets café FLOK, kantine, samt et udstillingsområde, der bl.a. benyttes til at fremvise kunst skabt i husets værksteder.

På 1. etage ligger borgerservice, kontorer og et fælles køkken, der både benyttes af medarbejdere fra alle husets funktioner, og af husets frivillige. På 2. etage findes et

mødelokale, eksterne kontorer, grafikværkstedet samt multirummet Værket, der i det daglige ofte benyttes som læsesal og til IT-café. På 3. sal findes værkstederne, flere læsepladser samt Salen, der er husets store multisal. Salen benyttes både til koncerter, fester og andre events.

Foruden hovedbygningen hører et keramikværksted til kulturhuset. Det findes i en anden bygning lidt længere nede af Tomsgårdsvej.

Organisering

Huset har én fælles leder for både kulturhusdelen og biblioteket. Der er ikke en skarp adskillelse mellem biblioteket og kulturhuset, og de fleste medarbejdere i huset har både opgaver ifm. biblioteks- og kulturhusaktiviteter, dog med undtagelse af opgaver ifm. værkstedskoordinering

og udlejning af lokaler, der håndteres af enkelte medarbejdere. Kulturhuset har en værkstedsadministrator, der står for al kontakt til værkstedernes undervisere og frivillige vejledere. Derudover er der en seniorjobber og en deltidsmedarbejder, der også arbejder med drift og udvikling af værkstederne. Lokaleudlejning er der én medarbejder, der står for.

Økonomi

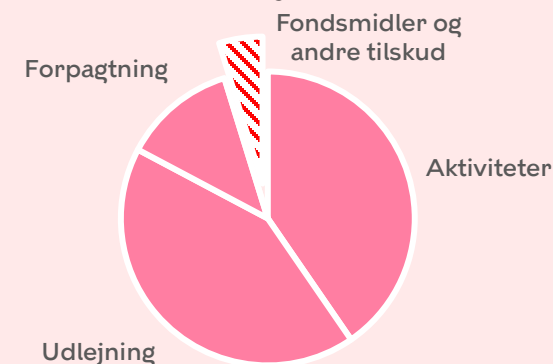
Som samlokaliseret hus er det svært at isolere kulturhusets økonomi fra bibliotekets. Økonomioverblikket til højre må derfor læses med dette forbehold.

Aktiviteter (entré) og lokaleudlejning er husets primære indtægtskilder. Hertil kommer forpagtning og fondsmidler.

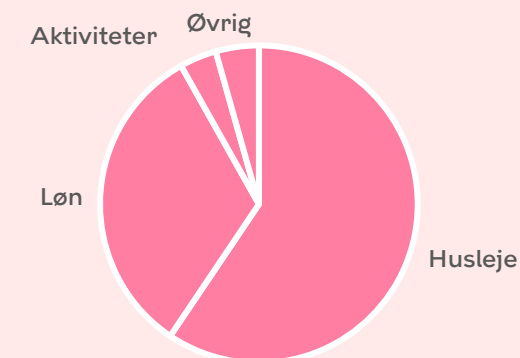
På udgiftssiden er husleje og løn de primære poster, mens kun en mindre del går til aktiviteter og øvrige (som bl.a. dækker over udgifter til teknik og PR).

Økonomi

Indtægter

Udgifter

Indtægtsbudget: -1.237.000 kr.

Udgiftsbudget: 13.690.726 kr.

Nettobudget: 12.453.726 kr.

BIBLIOTEKET på Rentemestervej

Indhold

Deltagere

Da BIBLIOTEKET er samlokaliseret, kan man ikke altid adskille deltagerne i hhv. brugere af biblioteket, kulturhuset eller borgerservice. Husets brugere består derfor af en blanding af borgere, der kommer for at låne bøger, lege i Grotten, læse eller arbejde, besøge caféen, benytte værkstederne eller husets aktiviteter. Huset har derfor en forholdsvis bred målgruppe og er karakteriseret som et breddekulturhus. Fokus er dog mest på de voksne deltagere, da børn og unge som målgruppe også løftes af andre huse og funktioner i bydelen.

Deltagerne er både lokale borgere, der kommer for at benytte café eller legeområde, og borgere, der bor længere væk, der specifikt kommer

for en aktivitet eller for at benytte værkstedsfaciliteterne. En del af husets brugere er derfor håndværksinteresserede fra flere steder i byen, der benytter faciliteterne – både sporadisk og fast.

BIBLIOTEKET på Rentemestervej rummer flere deltagelsesformer, hvoraf følgende er særligt fremtrædende:

- *Stamgæsten*
- *Den udøvende*
- *Publikum*
- *Fællesskabsfacilitatoren*

Aktiviteter

BIBLIOTEKET på Rentemestervej arbejder primært producerende og samarbejdende. Huset har en lang række tilbagevendende aktiviteter, der arrangeres af huset selv og i

samarbejde med eksterne aktører og frivillige:

- Litteraturarrangementer
- IT-café
- Samværscafé
- Strikkeklub
- Workshops og kurser i værkstederne
- Performance og teater
- TV og radio
- Udstillinger

Foruden de faste aktiviteter i huset er der en del lokaleudlejningsaktivitet. Lokalerne kan lejes til flere formål – både private fester, samt møde- og foreningsaktivitet. Huset kan derfor også siges at have den rummende arbejdsform.

Samarbejdspartnere

- Folkeoplysende foreninger, f.eks. FOF
- Vævelauget
- Ungdomshuset
- Forældrenes børneklub
- Trapholt
- Bispebjerg lokaludvalg
- Områdefornyelsen Bispebjerg Bakke
- Beboerprojekt Nordvest
- Ungeværket Smedetoften
- FerieCamp
- Broderifestival
- Kulturhusene i Danmark
- Folkeskoler i bydelen (BUF)
- SOF Valmuen og Morgencaféen
- KFF Værkstedsnetværk

¹ Da BIBLIOTEKET på Rentemestervej er et samlokaliseret kulturhus med borgerservice og bibliotek, skal antal besøgende forstås som et samlet besøgstal for hele huset.

BIBLIOTEKET på Rentemestervej Betydning

BIBLIOTEKET på Rentemestervejs betydningsprofil bærer præg af, at huset er et breddekulturhus, der rummer flere forskellige funktioner og deltagelsesformer. Betydningsprofilen illustrerer således, at huset har betydning for deltagerne på mange forskellige måder.

Individuel fordybelse og kreativ udfoldelse i centrum

Betydningsprofilen bærer dog også præg af, at huset har nogle nichefaciliteter i form af deres værksteder, som særligt understøtter den kreative betydning. Værkstedsfaciliteterne giver mulighed for individuel kreativ udfoldelse og fordybelse, der yderligere understøttes af introkurser og undervisning. Fordybelsen går igen blandt de mange studerende, der benytter huset som læsesal.

Husets biblioteksfunktion understøtter, at deltagerne har særlig

mulighed for at opleve intellektuel betydning med bl.a. litterære foredrag.

Socialt fokus, men begrænset kontakt mellem brugerupper

Socialt er huset et mødested, hvor særligt børnefamilier føler, at de er velkomne til at komme som de er - med plads til leg og larm. Bygningens store åbne rum medfører dog også, at denne larm for nogle deltagere kan hæmme oplevelsen af velvære og fordybelse.

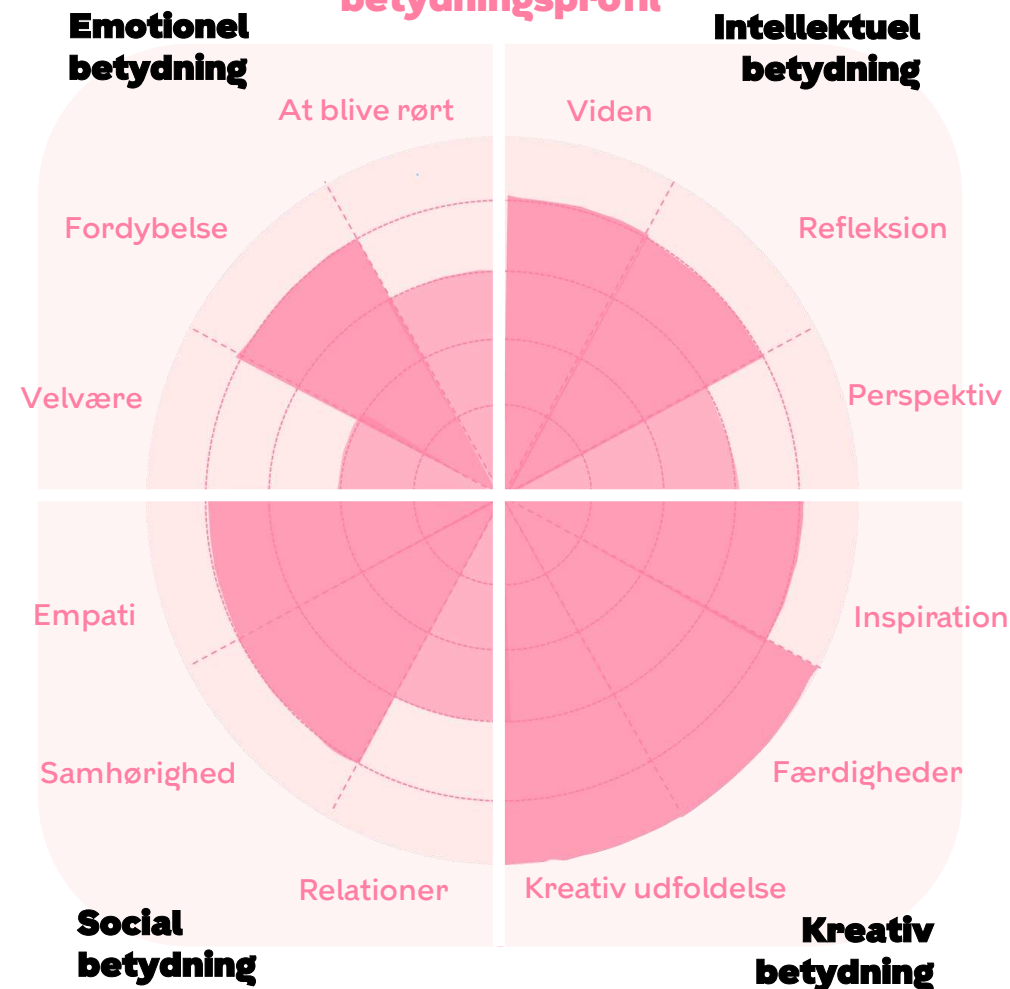
Der findes desuden en del tilbud i huset, der har det sociale i fokus som strikkeklub, samværscafé og IT-café. Der er imidlertid begrænset kontakt mellem husets forskellige fællesskaber, hvorfor BIBLIOTEKET på Rentemestervejs betydningsprofil ikke udmærker sig i forhold til "relationer" og "samhørighed".

Her møder de kreative værksteder, biblioteket og bøgerne. Det kan jeg enormt godt lide, og jeg synes, der er mange kreative muligheder her.

Frivillig, BIBLIOTEKET

BIBLIOTEKET på Rentemestervejs betydningsprofil

Karens Minde Kulturhus

FAKTABOKS

- **Bygning** opført i 1799 (brugt som kulturhus siden 1997)
- **Ejerforhold:** Huset ejes af Københavns Ejendomme, men drives af sin egen forening
- **Område:** Sydhavnen (Vesterbro/Kgs. Enghave)
- **Størrelse:** 1850 m²
- **Medarbejdere:** 7 årsværk fordelt på 10 medarbejdere
- **Faciliteter:** Mødelokaler, spillested/café, øvecontainer, åbent rum (deles med biblioteket)

Karens Minde Kulturhus Fundament

Om huset

Bygningen er oprindeligt opført som privat gård i 1799. Siden har huset bl.a. fungeret som bosted for udviklingshæmmede. I 1980 overtog Københavns Kommune ejendommen og i 1997 blev den taget i brug som kulturhus efter stort lokalt engagement. I 2001 blev huset officielt indviet som Karens Minde Kulturhus.

Kulturhuset er en del af området Karens Minde, der foruden kulturhusets bygninger rummer en gammel lade, som huser foreningen Børnenes Dyremark. For nylig har området desuden fået etableret byfornyelses- og klimatilpasningsprojektet "Karens Minde Aksen", der stod færdigt i 2022.

Kulturhusets bygninger udgøres af en hovedbygning, dansepavillon, øvecontainer samt et anneks, der bruges til depot og ifm. udeservering om sommeren.

I hovedbygningen har kulturhuset et område, der om dagen fungerer som caféen Café Karen og om aftenen som Spillestedet Klein. Dertil kommer forskellige lokaler af varierende størrelse på 1. sal, som bruges til aktiviteter lige fra private fester og møder til foreningsaktivitet. Udover kulturhuset huser hovedbygningen også Sydhavnens Bibliotek, Børnekulturstedet, Sydhavn Teater og en række andre lokale aktører.

Organisering

Karens Minde Kulturhus er et selvejert kulturhus og drives derfor ikke af Københavns Kommune. Huset drives af en kulturhusforening, der består af medlemmer og en bestyrelse. Alle kan melde sig ind i foreningen, hvis medlemskab koster 100 kr. om året. Bestyrelsen, der består af frivillige medlemmer, ansætter lederen, som har det overordnede ansvar for husets drift. Modsat kommunale kulturhuse drives husets café af kulturhuset selv og husets frivillige.

Økonomi

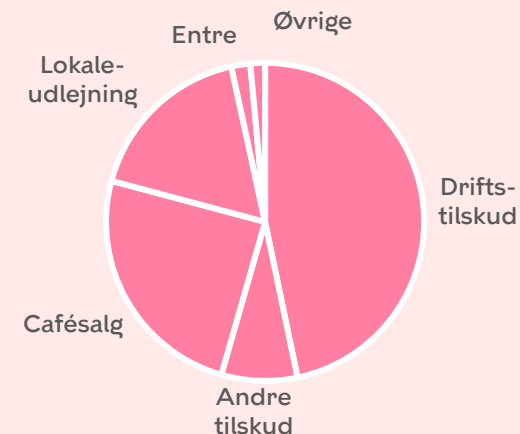
Kulturhusets primære indtægter er driftstilskud fra Københavns Kommune samt egenindtægter fra bl.a. cafédrift og lokaleudlejning. Hertil kommer andre tilskud (inkl. honorarstøtte, hvor de i 2023 modtog 230.000 kr.), entréindtægter og øvrige, som bl.a. dækker finansielle indtægter.

De primære udgifter er løn, og herefter drift, cafédrift og aktiviteter. Det, at drift fremgår som en særskilt udgiftspost, adskiller huset fra de kommunale kulturhuse, som ikke selv står for udgifter ifm. driften.

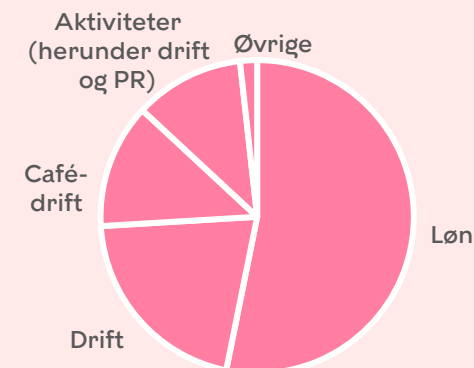
Huslejen bliver 1:1 kompenseret af Københavns Kommune og fremgår ikke af Karens Mindes udgiftsbudget. Aktivitetsudgifter dækker over honorar, udstyr og andre arrangementsudgifter. Øvrige omfatter øvrige personaleudgifter (bl.a. frivilligpleje og uddannelse).

Økonomi

Indtægter

Udgifter

Ovenstående bygger på tal fra Karens Minde Kulturhus' årsregnskab fra 2023. Der fremgår ikke konkrete tal, da kulturhuset er selvejende og dets økonomi derfor ikke har et sammenligneligt indtægts- og udgiftsbudget.

Karens Minde Kulturhus

Indhold

Deltagere

Karens Minde Kulturhus' brugergruppe er forholdsvist lokal, særligt i dagtimerne¹. De lokale beboere i bydelen tilhører mange forskellige aldersgrupper, og der er en del familier (særligt til fællesspisning), stamgæster og "skæve eksistenser". I aften timerne kommer også gæster fra resten af byen, når huset holder åbent til koncerter eller andre events.

Huset har også en del frivillige tilknyttet og særligt caféen er afhængig af frivillige kræfter.

Der er desuden en del mødedeltagere og turister – turisterne kommer særligt i forbindelse med, at de har besøgt den nye Karens Minde Akse.

Karens Minde Kulturhus rummer flere deltagelsesformer, men følgende er særligt til stede:

- *Stamgæsten*

- *Klubmedlemmet*
- *Publikum*
- *Den hjælpende hånd*

Aktiviteter

Karens Minde Kulturhus har en lang række tilbagevendende aktiviteter i huset. Nogle er arrangeret af kulturhusets medarbejdere i samarbejde med samarbejdspartnere og andre af deltagerne selv, herunder:

- Sømandsyoga
- Strikkeklub
- Tango
- Sydhavns Saloner
- Koncerter
- ORD i Karens Minde
- Fællesspisning
- Banko

Kulturhuset udlejer desuden lokaler, og der foregår derfor både møder og fester i de øvre lokaler.

Samarbejdspartnere

- Sydhavnens Bibliotek
- Jazzklub Loco
- Bluegrass Music Denmark
- Fanø Frie Folk Festival
- ORD i Karens Minde
- Tango Pavillon
- Sydhavnens venner af 1. maj
- Børnekulturstedet
- Copenhagen Concert Community
- Sydhavn Teater
- Copenhagen Jazz Festival
- SydhavnsCompagniet
- Skt. Annæ Gymnasium
- Noisy Beehive
- Helhedsplanen
- Foodsharing Copenhagen
- Gert Sømand (yoga)
- Strikkeklubben
- SV-festival
- Børnenes Dyremark

¹Da Karens Minde Kulturhus er selvejende, indgår huset ikke i *Kortlægningen af kulturhuse i Københavns Kommune* (2022) og er derfor ikke karakteriseret ift. kulturhustype og arbejdsform. Med udgangspunkt i beskrivelsen til venstre kan huset dog karakteriseres som et breddekulturhus, der arbejder både producerende, samarbejdende og rummende.

Da Karens Minde Kulturhus er selvejende, indgår husets besøgstal ikke i KFF's besøgsrapport. Besøgstal fremgår derfor ikke her.

Karens Minde Kulturhus Betydning

Karens Minde Kulturhus' særlige historik og stærke rødder i lokal græsrodsaktivisme sætter fortsat sit tydelige præg på den betydning, som kulturhuset har for deltagerne. Der er en stærk fortælling om, at huset har en helt særlig Sydhavnen-ånd, der for mange understøttes af, at huset er brugerstyret og har et stærkt frivilligt engagement.

Social og emotionel betydning fylder mest

Karens Mindes betydningsprofil skiller sig særligt ud på den sociale og den emotionelle betydning. Den sociale betydning understøttes af husets café, der har aktiviteter som fællesspisning, julemiddag for ensomme og strikkecafé samt et tydeligt værtskab. Der er mange stærke relationer i huset, både blandt deltagerne og mellem medarbejdere og deltagere.

Det afspejler meget godt Sydhavnen, for der er plads til alle. Folk er ikke ligeglade med hinanden, og der er meget solidaritet her stadig – som er den ånd huset er blevet bygget i.

Deltager, Karens Minde Kulturhus

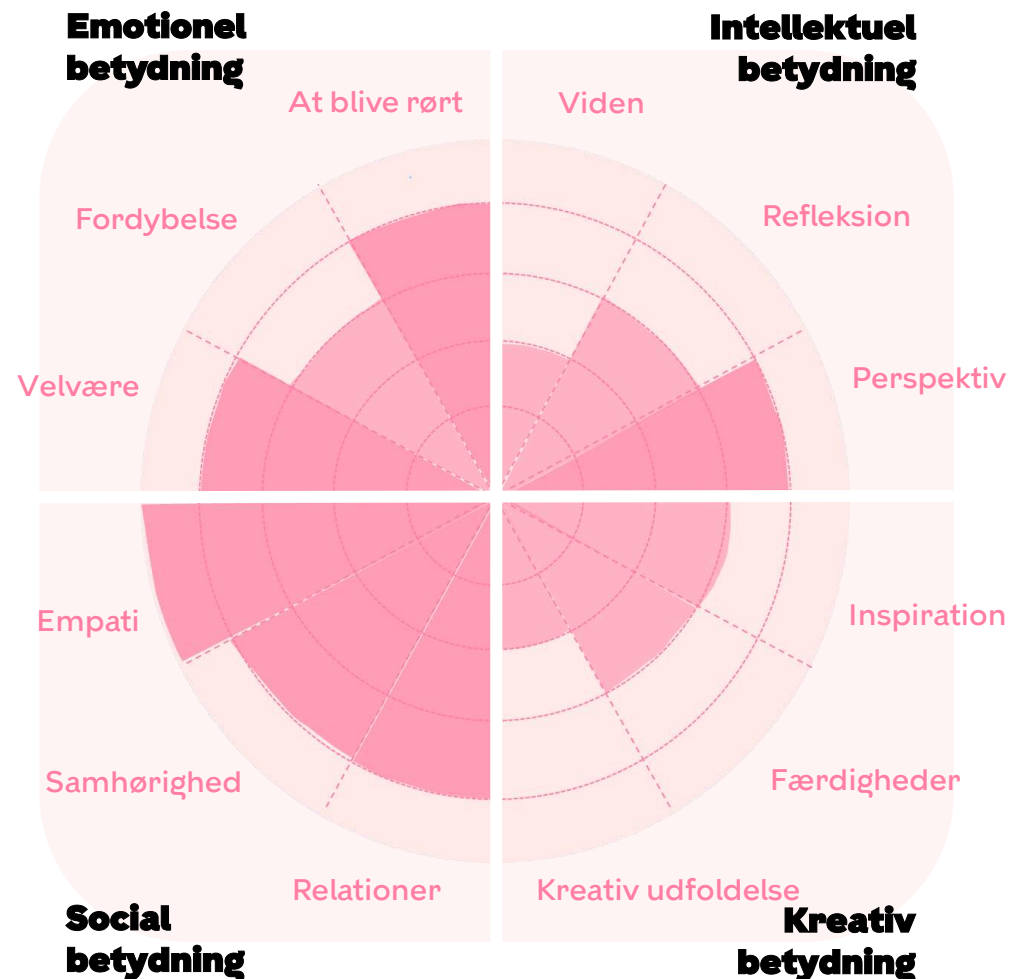
Derudover fremhæver deltagerne, at husets lidt skjulte placering og grønne omgivelser har stor betydning. Det understøtter den emotionelle betydning, da de skønne omgivelser fremmer følelsen af "velvære" hos deltagerne.

Husets aktiviteter inkluderer bl.a. en strikkecafé og en repair'-café, hvor deltagerne kan udvikle færdigheder, men huset har hverken værksted eller andre specifikke faciliteter til at udvikle kreative færdigheder, hvorfor "kreativ udfoldelse" er noget, der i mindre grad præger kulturhusets betydningsprofil.

Hvad angår den intellektuelle betydning, understøtter Spillestedet Kleins aktiviteter som litteraturarrangementer og saloner i høj grad "refleksion" og "perspektiv", mens "viden" i mindre grad dyrkes i kulturhuset.

Karens Minde Kulturhus betydningsprofil

Bilag 3

Metode og datagrundlag

Metoder

Rapporten bygger også på viden fra desk-research på kulturhusområdet, samt om danskernes kultur- og fritidsvaner, frivillighed og Københavns kulturhuse.

Rapportens indsigter bygger på en kvalitativ undersøgelse. Dataindsamlingen blev gennemført i perioden oktober 2023 til januar 2024.

Undersøgelsen har anlagt en eksplorativ tilgang til kulturhusenes dagligdag med fokus på deltagerens opfattelse og brug af husene samt den betydning, kulturhusene har i deres liv.

Undersøgelsen er først og fremmest en brugerundersøgelse, der har haft til formål at afdække deltagerens oplevelse. Derudover inddrager undersøgelsen kulturhusenes ledere og medarbejderes perspektiv – særligt i forhold til de organisatoriske rammer, der understøtter forskellige aktiviteter og deltagelsesformer.

Det har givet et helhedsorienteret indblik i, hvordan kulturhusene fungerer til daglig, og hvad der kan være med til at fremme og hæmme forskellige aktiviteter, deltagelsesformer og aspekter af betydning.

Undersøgelsen er gennemført som et casestudie af fem udvalgte kulturhuse. For hvert kulturhus har der været afsat to uger, hvor en kombination af kvalitative metoder er blevet anvendt (se næste side).

Casestudie som metode

Et casestudie er en kvalitativ undersøgelse af et afgrænset område, der har til formål at opnå dybdegående viden om det konkrete felt. Casestudiet er valgt som metode, da det giver mulighed for at opnå et helhedsorienteret perspektiv på et komplekst felt og dermed kan give indsigt i sammenhænge og relationer.

Data fra de fem cases er blevet sammenholdt for at analysere mønstre på tværs, og metoden kan derigennem bidrage til at identificere generelle udfordringer og potentialer, som findes i kulturhusene – men i forskellig form og omfang.

Udvælgelse og kvalificering

De fem cases er strategisk udvalgt i samarbejde med undersøgelsens kulturfaglige følgegruppe og ledelsen. Ifølge samfundsforsker Bent Flyvbjerg (2010) er en omhyggelig og strategisk udvælgelse af cases afgørende for et casestudie og kan bidrage til studiets generaliserbarhed.

Strategien for udvælgelse har med Flyvbjergs ord været en *informationsorienteret*

udvælgelse, hvor der er lagt vægt på *variation* i de forskellige cases med det formål at indhente information om betydningen af denne variation (Flyvbjerg 2010). Som nævnt er der taget højde for flere kriterier i denne udvælgelse så som størrelse, geografisk placering, kulturhustype, faciliteter mfl. (se alle på s. 92).

Derudover kan husene også siges at være det, Flyvbjerg kalder *paradigmatiske cases*, da de fem udvalgte kulturhuse betragtes som særligt velfungerende kulturhuse. Det at få indsigt i mønstreksempler kan give viden om, hvad man bør gøre eller kan gøre mere af for at lykkes på et givent område. På trods af at det ikke har været det primære formål med udvælgelsen, kan sammensætningen af cases således også bidrage med denne type viden.

For at sikre bred relevans og genkendelse af undersøgelsens resultater blev der desuden afholdt en workshop med en bredere kreds af kulturfaglige ledere i Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvor undersøgelsens foreløbige indsigter blev præsenteret og kvalificeret.

Metoder (fortsat)

Deltagerobservation er udført til diverse aktiviteter, i alt 55 stk. Her har dataindsamleren været til stede på forskellige tidspunkter i både hverdage og weekender for at observere og deltage i kulturhusets aktiviteter. Denne metode har givet en detaljerig forståelse af deltagernes adfærd, interaktioner og brug af husets faciliteter (se oversigt over aktiviteter på s. 93).

Destinationsinterviews er gennemført for at få et bredt udsnit af deltagerne i tale. Det er korte, uformelle interviews med deltagere på stedet, f.eks. ifm. en aktivitet. Disse mindre interviews af ca. 10 minutters varighed blev både udført med (76 stk.) og uden spørgeguide og har dermed haft mere eller mindre formel karakter. Spørgeguiden bestod af fem spørgsmål om brug og vurdering af det pågældende kulturhus, og metoden har dermed givet indsigt i forskellige deltagertypers brug og oplevelse af kulturhuset. Destinationsinterviewene er desuden brugt til at rekruttere deltagere til dybdeinterviews.

Dybdeinterviews er afholdt med 13 deltagere i kulturhusene for at få uddybet deres motivation for deltagelse og få udfoldet hvilken værd kulturhusene skaber for dem. Hvert interview

varede mellem 45 min. og 1 time og blev gennemført som semistrukturerede interviews. De tog afsæt i en spørgeguide for at sikre, at hvert interview kom omkring de samme temaer, men at der også var plads til, at deltagerne kunne komme ind på de emner, som var af særlig betydning for dem. Derudover er der også udført interviews med ledere (5 stk.) og medarbejdere (15 stk.) i hvert hus for at få indblik i deres arbejde med og tanker om at drive kulturhusene.

Fokusgruppeinterviews er udført med faste frivillige og samarbejdspartnere i husene for at få indsigt i sociale dynamikker og afprøve foreløbige indsigter. Disse blev ligeledes gennemført som semistrukturerede interviews. Der er afholdt ét fokusgruppeinterview pr. kulturhus i undersøgelsen, med undtagelse af Børnekulturhus Amá'r, hvor det af forskellige årsager ikke var muligt at samle faste aktører i huset til et fælles interview. Der er kompenseret for dette ved at øge mængden af interviews med medarbejdere og samarbejdspartnere i huset.

Undersøgelsens indsigter bygger på en samlet analyse af ovenstående data (se samlet oversigt over data på s. 93).

Forbehold

Undersøgelsens resultater bør læses med forbehold for, hvornår dataindsamlingen er foregået. Kulturhusenes aktivitetsniveau er sæsonbetonet, og da dataindsamlingen fandt sted i efterårs- og vintermånederne, kan det have haft betydning for mængden af aktivitet.

I de to uger, arbejdsgruppen var til stede i de enkelte kulturhuse, forsøgte vi så vidt muligt at deltage i et bredt udvalg af aktiviteter af forskellig karakter for at opnå indsigt i flere forskellige måder at bruge huset på og høre fra et bredt udsnit af deltagerne. Det har dog ikke været muligt at deltage i alt, hvorfor der kan være dele af de enkelte huses program og deltagere, der ikke er repræsenteret i undersøgelsen.

Der må også tages forbehold for, at der ikke er udført lige mange interviews i de fem huse. Mængden af destinationsinterviews (med spørgeguide) varierer fra 25 i begyndelsen af undersøgelsen til 7 i slutningen, hvilket særligt skyldes et hensyn til den samlede datamængde og et allerede solidt datagrundlag, samt en større andel uformelle interviews udført uden spørgeguide.

Kulturhuscases i undersøgelsen

De fem kulturhuse, der indgår i undersøgelsen, er udvalgt på baggrund af en række kriterier, der har til formål at sikre en vis spredning og give indblik i forskellige typer af huse. Kriterierne er defineret i samråd med undersøgelsens følgegruppe, samt med ledelsen¹, og bygger bl.a. på *Kortlægning af kulturhuse i Københavns Kommune (2022)*.

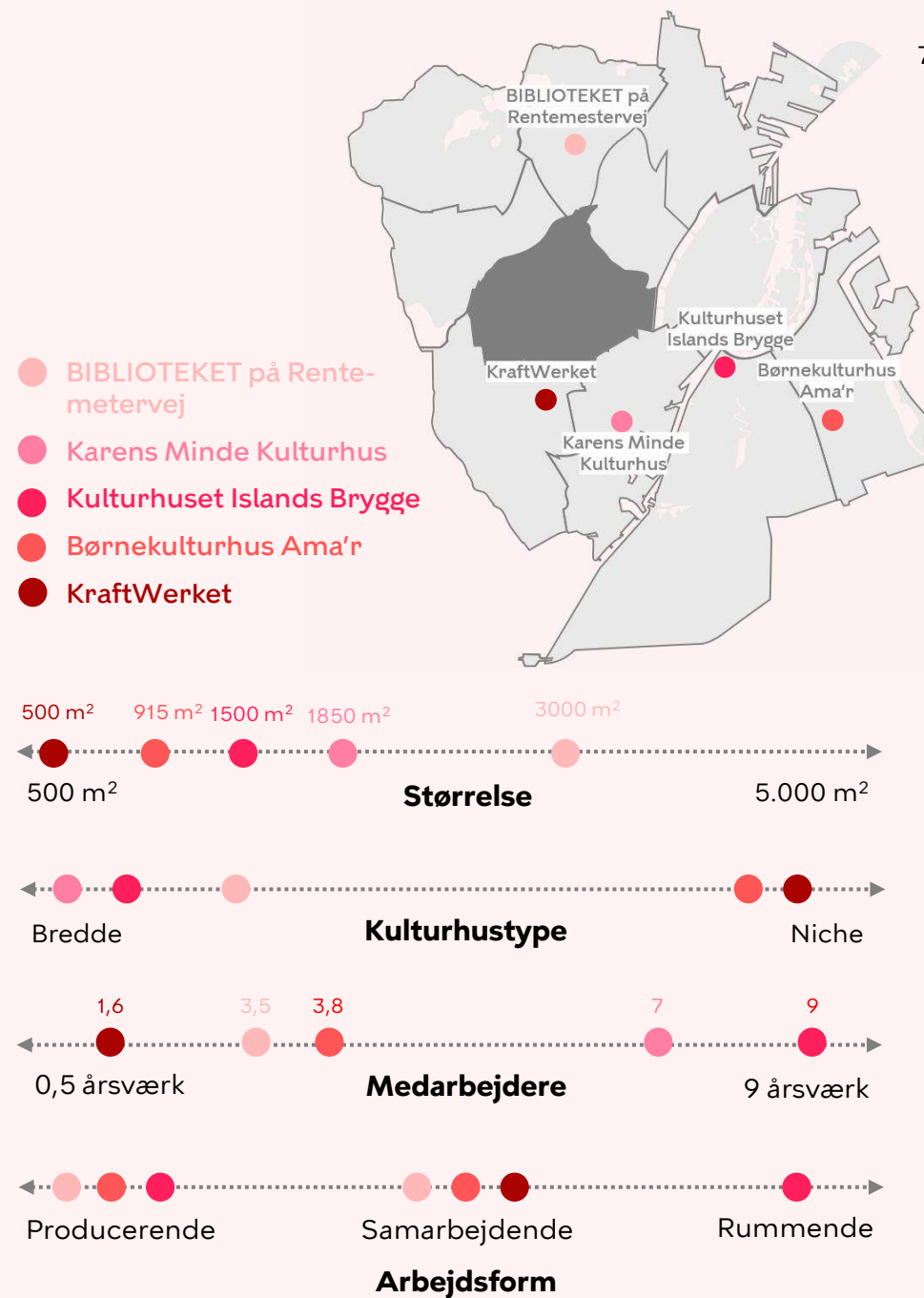
Til højre er de fem kulturhuse placeret i forhold til følgende parametre:

- Geografisk placering
- Størrelse
- Kulturhustype (bredde/niche)
- Antal medarbejdere
- Arbejdsform (producerende/samarbejdende/rummende)

Derudover tager udvælgelsen også højde for kulturhusenes:

- **Organisering:** Særligt i forhold til samlokalisering og driftsform. På den baggrund indgår ét samlokaliseret kulturhus, bibliotek og borgerservice (BIBLIOTEKET på Rentemestervej) og ét selvejende hus (Karens Minde Kulturhus) for at få indsigt i disse driftsformer.
- **Målgrupper:** Børnekulturhus Ama'r og KraftWerket er valgt for at få indsigt i kulturhuse, der retter sig mod specifikke og meget forskellige målgrupper (hhv. børn og unge).
- **Faciliteter:** Særligt i forhold til at få specifik indsigt i kulturhuse med café og værkstedsfaciliteter.

¹ Ledelsen, der refereres til, er ledere fra afdelingerne *Aktiviteter* og *Analyse og Udvikling* i Kultur- og Fritidsforvaltningen.

	Kulturhuset Islands Brygge	Børnekulturhus Ama'r	KraftWerket	Karens Minde Kulturhus	BIBLIOTEKET på Rentemestervej
INTERVIEWS UDFØRT	<p>Lederinterview inkl. rundvisning + 3 medarbejdere</p> <p>Interview med medarbejdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturformidler • Afvikler <p>Caféforpagter (uformelt interview)</p> <p>Frivillige (2 uformelle interviews)</p> <p>25 destinationsinterviews</p> <p>Fokusgruppe med 4 deltagere (frivillige og samarbejdspartnere)</p> <p>3 dybdeinterviews med deltagere</p>	<p>Lederinterview inkl. rundvisning</p> <p>Interview med medarbejdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturkonsulent (2) • Afvikler • Kulturskolekoordinator • Kulturpilot (2) <p>Åben skole-koordinator</p> <p>24 destinationsinterviews</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forældre • Børn • Bedsteforældre <p><i>Ingen fokusgruppe</i></p> <p>3 dybdeinterviews med deltagere</p>	<p>Lederinterview inkl. rundvisning + 2 medarbejdere</p> <p>Interview med medarbejdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sceneansvarlig • Kultur- og spillestedsansvarlig <p>12 destinationsinterviews</p> <p>Fokusgruppe med 2 deltagere (faste aktører)</p> <p>3 dybdeinterviews med deltagere</p>	<p>Lederinterview inkl. rundvisning + driftsmedarbejder</p> <p>Interview med medarbejdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sceneansvarlig • Caféansvarlig <p>8 destinationsinterviews</p> <p>Fokusgruppe med 3 deltagere (frivillige og samarbejdspartner)</p> <p>2 dybdeinterview med deltagere</p>	<p>Lederinterview inkl. rundvisning</p> <p>Interview med medarbejdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Værkstedsansvarlig • Specialist • Driftskoordinator <p>7 destinationsinterviews</p> <p>Fokusgruppe med 4 deltagere (frivillige vejledere i værkstederne)</p> <p>2 dybdeinterviews med deltagere</p>
AKTIVITETER DELTAGET I	<ul style="list-style-type: none"> • Ophold i åbent rum • Babyrytmik • Fars legestue • Koncert (3) • Børnekoncert • Workshop • Litteraturfestival • Foredrag (2) • Danseevent • Foreningsgymnastik • Personalemøde • Driftsmøde 	<ul style="list-style-type: none"> • Ophold i åbent rum • Kulturskole inkl. tegning, værksted, musik, dans, teater, smykke- og tøjdesign • Åben legestue • Huskunst-performance • Skoleforløb: Frida Kahlo-undervisning • Personalemøde • Workshop • Sauseudstilling (festival) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ophold i åbent rum • Tegning (2) • Brætspil (2) • Folkekøkken (2) - både som frivillig og gæst • Open call (2) • Husmøde • Koncert • Udstilling/fernisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Ophold i åbent rum • Yoga (2) • Comedy Club • Banko • Strikkeklub • Repair café • Fællesspisning • Brætspil • Koncert og digtoplægning 	<ul style="list-style-type: none"> • Ophold i åbent rum • Mandags-håndværk • Serigrafi-værksted • Malerklub • Husmøde • IT-café • Konference • Udstilling/ fernisering • Skak • Strikkeklub

Bilag 4 Litteratur

Litteratur

Besøgsrapport i KFF. 2024. PowerBI.

Link: [Besøgsrapport i KFF - Power BI](#)

DELTA G. 2021. Eriksson, Birgit; Hansen, Louise Ejgod & Nordentoft, Karen. Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet.

Den nye frivillighed: Motivering, organisering og ledelse af unge frivillige i en ny tidsalder. 2019. Dahl-Gren, E.-M for Foreningen Studenterhuset.

Fem misforståelser om casestudiet. I Kvalitative metoder. 2010. Flyvbjerg, Bent.

Fremtidens kulturbyggeri. 2022. Tendensanalyse udarbejdet af Seismonaut for Lokale og Anlægsfonden.

Frivillighedsundersøgelsen. 2022. VIVE.

Guide til betydningskompasset: Et værktøj til at forstå kulturelle oplevelsers betydning for mennesker. 2022. Seismonaut.

KL. 2024. Kommunalfuldmagten - Kommunaljura.

Link: <https://www.kl.dk/oekonomi-og-administration/kommunaljura/kommunalfuldmagten>.

Dato: 23.02.24.

Kortlægning af kulturhuse i Københavns Kommune. 2022. Kultur- og Fritidsforvaltningen, Københavns Kommune.

Kulturhuse i Region Midtjylland. En undersøgelse af grundvilkår for kulturhuse som lokalt samlingspunkt og middel til udvikling. 2020. Udarbejdet af Urban Goods og udgivet af Europæisk Kulturregion.

Kulturhuse i Danmark - et kvantitativt studie af et mangfoldigt felt. Hansen, Louise Ejgod & Nordentoft, Karen. Center for kulturevaluering, Aarhus Universitet og Kulturhusene Danmark.

Københavnernes kultur- og fritidsvaner. 2023. Segmenteringsundersøgelse udarbejdet af Moos-Bjerre for Kultur- og Fritidsforvaltningen, Københavns Kommune.

Rethinking Cultural Centres in a European Dimension. 2017. RECCORD.

Sådan tiltrækker I flere frivillige: Fødekæden. 2020. DGI. Link til artikel: <https://www.dgi.dk/foreningsledelse/viden-vaerktoejer/viden-vaerktoejer/foreningens-frivillige/saadan-tiltraekker-i-flere-frivillige/foedekaeden>.

